

Covid-19 Pandemisi'nin Etkisinde Şehir Planlama Atölyesi Deneyimi: Veri Toplama, Analiz, Uygulama Süreçlerinde Yaşanan Zorluklar

Urban Planning Studio Experience in the Impact of the Covid-19 Pandemic: Difficulties in Data Collection, Analysis, Implementation Processes

Dr. Öğr. Üyesi Dilşen Onsekiz¹

Öz

Dünyayı ve ülkemizi de etkileyen Covid-19 Pandemisi'nin ortaya çıkışı, öncelikle sağlık olmakla birlikte, ekonomi, siyaset, mühendislik, sosyoloji, finans gibi birçok disiplini yeni bu sürece adapte olmaya yönelten stratejiler geliştirmeye zorlamıştır. Bu alanlardan birisi de eğitim alanıdır. Özellikle stüdyo/atölye eğitimine dayalı uygulamalı alanlarda süreç belirgin yöntem değişikliklerine yol açmıştır. Şehircilik atölyesi çalışmaları seçilen örneklem kentte düzenlenen teknik gezi ile yerinde saha araştırması olarak uygulanırken, bu süreçler dijital stratejilere ve yöntemlere taşınmıştır. Seçilen örneklem alanın incelenmesi, alandan veri toplama, analiz ve uygulama (proje üretimine yönelik uygulama) süreçleri uzaktan algılama, Maps, Earth, Kent Bilgi Sistemleri, Parsel Sorgu, uydu görüntüleri vb. birtakım teknik veri ve uygulama platformları üzerinden yürütülmeye çalışılmıştır. Bu süreç kaçınılmaz olarak bir sürü zorluğu da beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada Şehir ve Bölge Planlama 3. Sınıf öğrencilerinin 1 yıl süren eğitimlerinde (Şehircilik Projesi V ve Şehircilik Atölyesi VII) veri toplama, analiz ve uygulama aşamalarından oluşan atölye derslerinde kullanılan araç, yöntem ve deneyimlenen sürecin zorlukları tespit edilerek ortaya koyulmuştur. Öğrencilerin deneyimleri hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu üzerinden sorgulanmış ve betimsel analiz ve içerik analizi birlikte kullanılarak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak şehircilik eğitiminin ölçeklerine göre farklılaşan analiz süreçlerinde farklı sorunların yaşandığı, üst ölçekli veri toplama süreçlerinde esnek çalışma saatlerinin olumsuz etkisi, veri niteliği, erişim, ciddiye alınmama, maliyet, iletişim sorunları; alt ölçekli veri toplama süreçlerinde veri toplama aracı olarak kullanılan programlarının sağladıkları verilerin güncel olmaması ve tutarsız olması, bazı mekânlara (görsel) erişim sağlayamama, dijital ve teknik sorunlar gibi kategorilerde çeşitlenen sorunların ortaya çıktığı belirlenerek bu sorunların çözümüne ilişkin olası alternatif öneriler ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şehircilik Atölyesi, Pandemi, Veri Toplama, Analiz, Proje Üretimi
JEL Kodları: I20, I21, R14

Abstract

The emergence of the Covid-19 Pandemic, which also affects the world and our country, has forced many disciplines, such as economy, politics, engineering, sociology, and finance to develop strategies that lead them to adapt to this new process. One of these fields is education. Especially in applied fields based on studio/workshop education, the process has led to significant method changes. While the urban planning studio studies were applied as area research with the technical trip organized in the selected city, these processes were transferred to digital strategies and methods. Examination of the selected sample area, data collection, analysis and application (application for project production) processes were tried to be carried out through a number of technical data, and application platforms such as remote sensing, Maps, Earth, Urban Information Systems, Parcel Query, satellite images. This process inevitably brought with it many difficulties. In this research, the tools, methods, and the difficulties of the experienced process of City and Regional Planning 3rd year students in their 1-year training (Urban Planning Studio V and Urban Planning Studio VII) were determined and revealed in the studio lessons consisting of data collection, analysis, and application stages. The experiences of the students were questioned through the prepared semi-structured interview form and evaluated by using descriptive analysis and content analysis together. As a result, different problems are experienced in the analysis processes that differ according to the scales of urban education by determining various problems that emerged in categories such as the negative impact of flexible working hours, data quality, access, negligence, cost, communication problems in high-scale data collection processes; data provided by the programs used as data collection tools are out of date and inconsistent, inability to access some places (visual), digital and technical problems in subscale data collection processes; possible alternative suggestions for the solution of these problems have been put forward.

Keywords: Urban Planning Studio, Pandemic, Data Collection, Analysis, Project Production
JEL Codes: I20, I21, R14

¹ Uşak Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, dilsen.onsekiz@usak.edu.tr, ORDIC:0000-0002-8361-8097

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

Giriş

Son birkaç yıldır pandemi kavramı hayatımıza girmiş ve etkisi her alanda kendini göstermiştir. Bu süreçte birçok disiplin kendisini pandemiye adapte etmeye zorlayan stratejiler geliştirme eğilimine girmiştir. Bu disiplinler arasında eğitim de yer almaktadır. Eğitim üzerine yapılan değişim, yenilik, adaptasyon çalışmaları ve stratejileri bölümden bölüme farklılık göstermekle birlikte, belki de uygulamalı disiplinler bu anlamda en fazla etkilenen alanlardan biri olmuştur. Özellikle tasarım ve planlama eğitimi verilen bölümlerdeki uygulamaların sürece adaptasyonun zorluk derecesinin birçok faktöre bağlı olarak oldukça yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Bu anlamda atölye/stüdyo esasına dayalı verilen tasarım/planlama tabanlı eğitimlerde yaşanan pandemi etkileşimli deneyimlerde literatürde yerini almaya başlamıştır. Dinç (2021), salgın döneminde uzaktan eğitim sürecinde sanat atölye derslerinin yürütülmesine ilişkin öğrenci görüşlerini ele alarak irdelemiştir. Demirci Şenkal ve Bingöl (2021), pandemi sürecinde görsel sanatlar eğitiminde kolaj tekniği ile yeni ifade biçimlerini ele alarak incelemiştir. Ünlüer vd. (2021), pandemi koşullarında Türkiye genelindeki üniversitelerin sanat, tasarım ve mimarlık bölümlerindeki uygulamalı dersler için çevrimiçi eğitimde yaşanan problemler ve gereksinimlere yönelik ihtiyaçları analiz etmişlerdir. Buyurgan ve Demirel (2022), uzaktan eğitim öğretim sürecinde uygulamalı sanat derslerine yönelik akademisyen görüşlerini irdelemişlerdir. Olgun (2022), pandemi döneminde dijital ortama taşınan yazı ve tipografi eğitimi (grafik tasarımı) incelemiştir. Kahraman (2020), covid-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesini temel tasarım dersi üzerinden irdelemiştir. Elmalı Atılğan (2021), yüksek lisans tezinde uzaktan eğitim sürecinde atölye derslerine ilişkin akademisyen ve görsel sanatlar öğretmen adaylarının görüşlerini incelemiştir. Keskin Urmak (2021), yüksek lisans tezinde mimarlık eğitiminde uzaktan eğitim sürecinde bilgisayar destekli tasarım programlarının tasarım ve öğrenme sürecine katkısını covid-19 pandemisi döneminde uzaktan mimarlık temel eğitimi kapsamında ele almıştır. Seçer Kariptaş vd. (2022), uzaktan eğitimin iç mimarlık proje stüdyolarındaki üretimlere etkilerini incelemiştir. Grover ve Wright (2022), covid-19 pandemisinin Birleşik Krallık'ta mimarlık eğitimine etkisini ele almıştır. Alburgawi & Al-Gamdi (2021), covid-19 salgınının Suudi Arabistan'daki mimari tasarım stüdyosu pedagojisi üzerindeki etkisini irdelemişlerdir. Charters ve Murphy (2021), Sanat Okulunun covid-19'a karşı çevrimiçine taşınmasını hızlı müdahaleden potansiyeli gerçekleştirmeye uzanan bir çerçevede ele almıştır. Kazaz ve İbiş (2022), Covid-19 pandemi sürecinde tarihi kentsel dokuda mimari stüdyo deneyimini Mimari Proje Stüdyosu VII dersi kapsamında incelemiştir. Al Maani vd. (2021), covid-19 etkisinde kriz adaptasyonu için yeni norm olarak çevrimiçi tasarım stüdyosu bağlamında öğrenmede yaşanan dönüşümü irdelemiştir. Iranmanesh and Onur (2021), küresel salgın ortasında mimarlık eğitiminin dönüşümlerini zorunlu sanal tasarım stüdyosu bağlamında ele almıştır. Izadpanah vd. (2021), covid-19 pandemisi sırasında fiziksel tasarım stüdyolarından sanal tasarım stüdyolarına geçişi dijital tasarım gelişimi ekseninde değerlendirmişlerdir. Hildebrandt (2021), covid-19 Sırasında Sanat Öğrencilerinde Yaratıcılık ve Dayanıklılığı ele almıştır. Ozorhon ve Lekesiz (2021), araçlar, sorunlar ve potansiyeller bağlamında pandemi sonrası mimari tasarım stüdyosunu yeniden değerlendirmişlerdir.

Bu araştırmada ise, pandeminin etkisinde Şehir Planlama Atölyesi'nde 1 yıl süren ve birbirinin devamı niteliğinde olan Şehircilik Atölyesi V ve Şehircilik Atölyesi VI dersleri kapsamında üst ölçekli ve alt ölçekli planlama çalışmalarına esas olan seçilen örneklem kente ilişkin veri toplama, analiz ve proje üretimi süreçlerinde yaşanan değişimler karşılaşılan sorunlar ve zorluklar bağlamında ele alınarak irdelenmektedir.

1. Atölyenin Kapsamı ve Çalışma Ölçeği

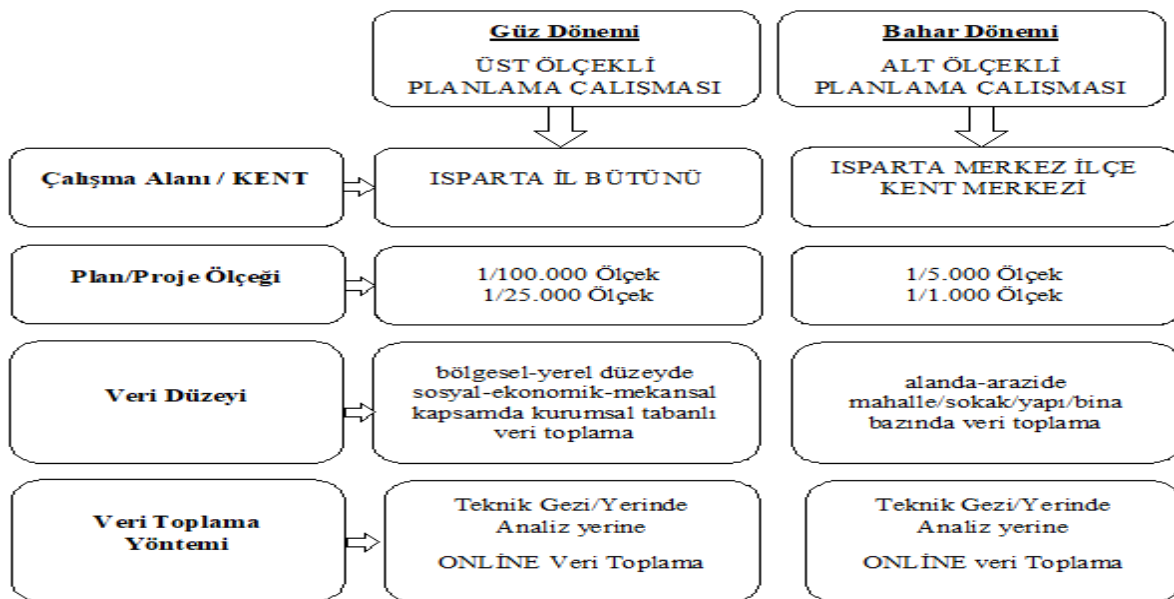
Araştırma kapsamında 1 yıllık eğitim süreci ele alınarak incelenmiştir. Örneklem kent olarak seçilen Isparta kentinde güz döneminde üst ölçekli planlama çalışması atölyenin devamında bahar döneminde ise üst ölçekli kararların yol göstericiliğinde gerçekleştirilen alt ölçekli planlama çalışmaları yürütülmüştür. Birbirinin devamı niteliğinde olan iki dönemde yürütülen atölye çalışmasının kapsamı Şekil 1'de sunulmuştur.

Üst ölçekli planlama çalışması (Şehircilik Atölyesi V): Güz döneminde gerçekleştirilen veri toplama, analiz, uygulama/plan-proje üretimi süreci Isparta il bütünü kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışma ölçeği 1/100.000 ve 1/25.000 ölçeklerdir. Bölge, il bütünü, merkez ilçe ayrımında gerçekleştirilen bu çalışma bölgesel-yerel düzeyde sosyal-ekonomik-mekânsal kapsamda kurumsal tabanlı veri toplama süreci üzerinden yürütülmüştür. Yerinde teknik gezi yapılamaması nedeniyle veriler online olarak toplanmıştır.

Alt ölçekli planlama çalışması (Şehircilik Atölyesi VI): Bahar döneminde gerçekleştirilen veri toplama, analiz, uygulama/plan-proje üretimi süreci Isparta merkez ilçe kent merkezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışma ölçeği 1/5000 ve 1/1000 ölçeklerdir. Bu çalışma alandan doğrudan mekânsal düzeyde mahalle/sokak/yapı/bina özelinde veri toplama süreci üzerinden yürütülmektedir. Yerinde teknik gezi yapılamaması nedeniyle veriler online olarak toplanmıştır.

Şekil 1

Atölye Kapsamı

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

Atölye dersleri toplam 8 saattir. Bu dersin online dönemde 4 saat olarak işlenmesine olanak sağlanmıştır. Ancak dersin minimum 4 saat işlendiği hatta bazı haftalarda 8 saatin tamamının kullanıldığı ve bütün günün bilgisayar başında geçirildiği deneyimlenmiştir. Bunun temel nedeni öğrencilerin topladıkları verileri dersin genel işleyişine uygun olarak her hafta online derste gerek sözel olarak, gerek powerpoint sunum olarak, gerek tablo ve grafikler ve gerekse haritalar/paftalar üzerinden sunarak kritik almalarından kaynaklanmaktadır. Haftalık alınan kritikler doğrultusunda toplanan verilerin düzeyinin ve istenilenlerin ne kadarının temin edildiğinin değerlendirilmesi, verilerin analizi, sentez ve bunların sonucunda plan/proje üretimi haftalık kritikler üzerinden ilerlemiştir. Sınıf mevcudunun kalabalık olması ve bütün öğrencilerin kendi çalışma konularına ilişkin kritik almaları, bununla birlikte online süreçte dersin açılması, kaydedilmesi, ekranın donması, internetin yavaş olması, öğrencilerin dersten düşmesi gibi birçok faktör ders süresinin uzunluğunu belirlenmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğrencilerinin Covid-19 pandemi sürecinde Şehircilik Atölyesi dersinde seçilen örneklem kent planlama çalışmasında veri toplama, analiz ve uygulama sürecinde yaşadıkları zorlukları derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Şehircilik V ve Şehircilik VI Atölye dersleri kapsamında eğitim alan, 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Döneminde seçilen örneklem kent Isparta kentini uzaktan, online olarak çalışma deneyiminin yaşamış iki farklı atölye şubesini kapsayan ve toplam 49 kişiden oluşan Uşak Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 3. Sınıf öğrencileridir. 49 öğrenci ile 1 yıllık atölye eğitiminin sonunda derinlemesine görüşme gerçekleştirilerek birbirinin devamı olan 2 dönemlik atölye çalışması irdelenmiştir. İlk dönem üst ölçekli araştırma konularına göre gruplanan öğrenciler, ikinci dönem mahalleler özelinde gruplandırılmıştır. Üst ölçekli planlama için araştırma konuları farklılaşırken, alt ölçekli planlamada arazi analizleri farklı mahallelerde aynı verinin toplanmasına dayalıdır. Katılımcıların belirleyici ölçüt olan üst ölçekli planlama gruplarına göre dağılımları ve profil özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

Tablo 1

Katılımcıların Üst Ölçekli Planlama Konularına Göre Dağılımı ve Profil Özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Grubu	Üst Ölçekli Planlama Araştırma Konusu
K1	K	Mekânsal Yapı	Toprak kabiliyeti-eğim-sanayi-su kaynakları
K2	E	Sosyal Yapı	Sağlık
K3	K	Mekânsal Yapı	Toprak kabiliyeti-eğim-sanayi-su kaynakları
K4	K	Ekonomik Yapı	Kişi Başına Gelir Düzeyi
K5	K	Sosyal Yapı	Eğitim
K6	K	Sosyal Yapı	Nüfus Yoğunluğu ve Nüfus Projeksiyonları
K7	K	Sosyal Yapı	Nüfus Analizi (Toplam hanehalkı ve bağımlılık oranı)
K8	E	Mekânsal Yapı	Sit Alanları ve Uçuş Koridorları
K9	K	Ekonomik Yapı	Ürünler, Hayvan sayıları, Üretim Projeleri
K10	K	Sosyal Yapı	Eğitim
K11	E	Mekânsal Yapı	Yatırımlar-Teknik Altyapı- Jeolojik Yapı
K12	K	Sosyal Yapı	Kültür verileri-sinema-tiyatro-müze
K13	K	Sosyal Yapı	Medeni Hal Durumu-Doğum-Ölüm Oranları
K14	E	Ekonomik Yapı	Yatırımlar
K15	K	Ekonomik Yapı	Sektörlere Bağlı İşgücü
K16	K	Sosyal Yapı	Devam Eden ve Biten Kamu ve Özel Yatırımlar
K17	K	Sosyal Yapı	Eğitim, Okur-yazar oranları, öğrenci-derslik oranlarını
K18	K	Sosyal Yapı	Devam Eden Kamu ve Özel Sektör Yatırımları
K19	K	Sosyal Yapı	Nüfus
K20	K	Mekânsal Yapı	Konut Değeri-Arazi Değeri-Konut Yoğunluğu
K21	E	Sosyal Yapı	Sağlık
K22	E	Ekonomik Yapı	Yatırımlar
K23	K	Mekânsal Yapı	Madenler
K24	K	Ekonomik Yapı	Sanayi Türleri ve Çalışan Sayıları
K25	E	Mekânsal Yapı	Ulaşım Altyapısı
K26	E	Mekânsal Yapı	Jeolojik Yapı, Deprem
K27	K	Mekânsal Yapı	Doğal Yapı-Eğim-İklim-Toprak-Sanayi
K28	K	Mekânsal Yapı	Planlar, Kooperatif, Lojman
K29	E	Mekânsal Yapı	Altlıklar-Teknik Altyapı Verileri
K30	K	Ekonomik Yapı	Sanayi Türleri ve Çalışan Sayıları
K31	E	Sosyal Yapı	Sağlık
K32	E	Sosyal Yapı	Spor
K33	K	Mekânsal Yapı	Arazi Kullanım
K34	E	Ekonomik Yapı	Turizm
K35	E	Mekânsal Yapı	Sınırlar
K36	E	Sosyal Yapı	Spor Tesisleri
K37	K	Ekonomik Yapı	Madenler
K38	K	Mekânsal Yapı	İdari Alanlar
K39	K	Ekonomik Yapı	Turizm
K40	E	Ekonomik Yapı	Kişi Başına Düşen Gelir Düzeyi
K41	E	Ekonomik Yapı	Kişi Başına Düşen Gelir Düzeyi
K42	K	Sosyal Yapı	Kültür-Fuar-Bakım Evleri
K43	E	Sosyal Yapı	Sağlık Tesisi Verileri
K44	E	Mekânsal Yapı	Sınırlar-Koruma Kuşakları
K45	E	Ekonomik Yapı	Tarım ve Hayvancılık
K46	E	Ekonomik Yapı	Yatırımlar
K47	E	Mekânsal Yapı	Konut Değeri-Arazi Değeri-Konut Yoğunluğu
K48	K	Ekonomik Yapı	Sektörlere Bağlı İşgücü
K49	K	Ekonomik Yapı	Hayvancılık

2.3. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Çalışmada, özgün olarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmacının hazırladığı görüşme formu Eğitim Bilimleri ve Sosyoloji

bölgülerinden birer akademisyenin görüşü alınarak revize edilmiştir. Aynı bölümün 4. sınıflarından 2 öğrenci ile pilot görüşme yapılarak, soruların işlevselliği ve anlaşılabilirliği ayrıca denenmiştir. Bu doğrultuda düzenlemeler yapılarak forma son şekli verilmiştir.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Katılımcılardan veriler gönüllük esasına göre toplanmıştır. Görüşmelerin yapılacağı tarih ve saatler önceden zaman çizelgesi bakımından planlanarak, samimi bir sohbet ortamı oluşturulmuştur. Katılımcıların kendilerini rahat hissetmeleri sağlanmıştır. Katılımcıların cevaplarının bu araştırma kapsamında kullanılacağı belirtilerek, çalışmanın ana hatları anlatılmış ve sorulara samimi ve içten cevap vermelerine olanak yaratılmıştır. Araştırmacının özgeçmiş, nitelikleri, deneyimleri, uzmanlık alanı ve eğitim anlamında sürece hakimiyeti bu araştırmanın yürütülebilmesi açısından yeterli görülmektedir. Öğrencilerin mesleki anlamda ve eğitim anlamında bu atölye kapsamındaki deneyimleri ve 3. sınıf öğrencileri olmaları sebebiyle geçmişte 4 dönem atölye eğitimi alma tecrübelerine ve bilgi birikimine de sahip olmaları aktarılabirlik açısından önemlidir. Ayrıca görüşmeler sessiz, sakin bir odada gerçekleştirilerek kendilerini rahat hissetme düzeyleri artırılmıştır. Belirlenen yöntem dikkatli bir şekilde izlenerek uygulanmıştır. Veriler katılımcılara onaylatılmıştır.

2.5. Veri Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Analiz aşamasında görüşme sırasında alınan ses kayıtları öncelikle araştırmacı tarafından transkript edilmiştir. Elde edilen metin tekrar tekrar baştan sona okunarak kodlar oluşturulmuştur. Kodlar gruplandırılarak kategoriler elde edilmiştir.

Tablo 2

Temalar ve Kategoriler

Temalar		Kategoriler
1. Veri Toplama Yöntemleri	Kurumsal Veri Toplama Yöntemi (üst ölçekli planlama)	Kurumsal Veri Toplama Yöntemi
	Alan Analizi Yöntemi (alt ölçekli planlama)	- Google Uygulamaları - Kent Bilgi Sistemi - E-Devlet Uygulamaları
2. Veri Toplama Sürecindeki Zorluklar	Kurumsal Veri Toplama Sürecindeki Zorluklar (üst ölçekli planlama)	- Esnek Çalışma Saatlerinin Etkisi - Veri Niteliği ile İlgili Sorunlar - Erişim Sorunları - Ciddiye Alınmama - Maliyet Sorunu - İletişim Sorunları
	Alan Analizi Sürecindeki Zorluklar (alt ölçekli planlama)	- Veri Toplama Aracı Olarak Kullanılan Programlarının Sağladıkları Verilerin Güncel Olmaması ve Tutarsız Olması - Bazı Mekanlara (Görsel) Erişim Sağlayamama - Alana Gitmeden Çalışmanın Zor Olması - Dijital ve Teknik Sorunlar
3. Verilerin İşlenmesi Sürecindeki Zorluklar	-	- Bilgisayar/Laptop Sorunu - Çizim/Bilgisayar Programları Bilmeme Sorunu - Program Kullanım Sorunları - Program Bilgisine Sahip Olması Nedeniyle Sorun Yaşamamak
4. Plan/Proje Üretimi Sürecindeki Zorluklar	-	- Bilgisayar Kapasitesi ve Kullanımı Sorunu - Kritik Alma Sorunu - Çizim Programları Kullanma Sorunu - Sağlık Sorunu

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular veri toplama yöntemleri, veri toplama sürecindeki zorluklar, verilerin işleme sürecindeki zorluklar ve plan/proje üretimi sürecindeki zorluklar olmak üzere 4 ana başlık (tema) altında gruplandırılarak sunulmaktadır. Veri toplama yöntemleri ve veri toplama sürecinde yaşanan zorluklar kendi içinde üst ölçek ve alt ölçek ayrımı yapılarak sınıflandırılmıştır. Veri toplama yöntemlerinde 4 adet, veri toplama sürecindeki zorluklarda 10 adet, verilerin işlenmesi sürecindeki zorluklarda 4 adet ve plan/proje üretimindeki zorluklarda 4 adet olmak üzere toplam 22 adet kategori belirlenmiştir. Belirlenen temalar ve kategoriler Tablo 2'de sunulmuştur. Her bir kategori için belirlenen kodlar ise, kendi başlığı altında bulgular bölümünde verilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde Şehir ve Bölge Planlama öğrencilerinin Covid-19 Pandemi Dönemi'nde atölye veri toplama, analiz ve uygulama süreçlerinde yaşadıkları zorluklara ilişkin görüşleri sonucunda oluşturulan kategoriler ve kodlar ile frekans değerleri ilgili tablolarda sunulmaktadır her bir veri ayrıntılı olarak incelenmiştir.

3.1. Veri Toplama Yöntemlerine İlişkin Bulgular

3.1.1. Kurumsal veri toplama yöntemi

Görüşmeler sırasında öğrencilere verileri hangi yöntemlerle/yollarla, topladıkları sorulmuştur. Öğrencilerin cevapları dikkate alınarak oluşturulan kodlar Tablo 3'te verilmiştir. Öğrencilerin seçilen kente teknik gezi düzenlemesi olmadan uzaktan kurumsal veri toplarken farklı yöntemleri kullandıkları belirlenmiştir. Bunlar arasında baskın olan yöntemin kendi konuları ile ilgili kurumları/yetkilileri telefonla arama olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla resmi kurumların internet sitelerini tarama, kurumlara/yetkililere mail atma, internet ortamında tarama yapma, tanıdık vasıtası, mesaj yollama, yazılı belge temini için dilekçe yazma ve daha düşük düzeyde olmakla birlikte kentteki üniversitenin Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyeleriyle, kentteki serbest planlama büroları ile ve plancılar odası ile görüşme yöntemleri izlenmektedir.

Tablo 3

Kurumsal Veri Toplama Yöntemlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kodlar ve Frekans Değerleri	Katılımcılar
Resmi kurumların internet sitelerini tarama (18)	K1, K2, K3, K4, K6, K7, K9, K13, K14, K17, K18, K22, K31, K34, K40, K41, K43, K46
Makale bulma/okuma-inceleme (6)	K1, K3, K5, K20, K31, K40
İlgili kurumları/yetkilileri telefonla arama- telefon yoluyla (32)	K2, K4, K5, K6, K7, K8, K11, K12, K13, K14, K15, K17, K20, K22, K24, K25, K26, K28, K29, K30, K31, K32, K33, K35, K36, K37, K38, K40, K45, K47, K48, K49
Yazılı belge temini için dilekçe yazma (6)	K2, K8, K20, K36, K46, K47
Mevzuat okuma/inceleme (1)	K3
Kurumlara/yetkililere mail atma- mail yoluyla (13)	K5, K6, K13, K14, K22, K24, K26, K28, K30, K33, K35, K36, K38
Mesaj yoluyla- resmi mail adresine mesaj atma (7)	K11, K15, K20, K26, K28, K47, K48
İnternet ortamından veri toplama- tarama yapma (13)	K4, K7, K14, K16, K20, K21, K39, K40, K41, K43, K45, K46, K49
Tanıdık vasıtasıyla veri toplama	K3, K14, K15, K34, K36, K45, K48, K49
Kentteki üniversitenin Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyeleriyle görüşme (1)	K20
Kentteki serbest çalışan Şehir Plancılarıyla görüşme/özel planlama büroları ile görüşme (2)	K20, K22
Plancılar Odası ile görüşme (1)	K20

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

Bununla birlikte, öğrencilerin genel olarak bu yöntemlerin birden fazlasını aynı anda “karma” olarak kullandıkları belirlenmiştir. Konuyla ilgili bazı öğrencilerin ifadeleri şöyledir:

K5 (sosyal yapı/eğitim), Verileri ilgili kurumların internet sitelerinden aynı zamanda yetkililere mail atarak veya arayarak toplamaya çalıştık. Daha sonra grup arkadaşım Isparta MEB’i arayıp X Bey ile görüştü ve mail yolu ile alarak gerekli verilerin bir kısmını toplamış olduk. Diğer kısmını ise, ilgili konuların resmi internet sitelerinden elde ettik”. K9 (ekonomik yapı/ürünler, hayvan sayıları, üretim projeleri), “Genellikle verilerimi TÜİK, Biruni ve Tarım ve Orman Bakanlığı web sayfalarından topladım. Bazı bilgileri ise ilçelerin belediye, muhtarlık, dernek ve oda web sayfalarından buldum”. K11 (mekânsal yapı/yatırımlar, teknik altyapı, jeolojik yapı), “Belediye ve İl Özel İdaresinden telefon ve mesaj yolu ile veri elde ettim”. K14 (ekonomik yapı/yatırımlar), “Veri toplama konusunda telefon ve bilgisayar ile internet ortamından veri toplamaya çalıştım. Türkiye İstatistik Kurumu’ndan verilere gmail yoluyla ve arayarak ulaştım. Strateji ve Bütçe Başkanlığı’na internet ve telefon yoluyla ulaştım. İnternette de raporlara bulabildiğim kadar ulaştım”. K15 (Ekonomik Yapı/Sektörlere bağlı işgücü), “Verileri telefon, mesaj ve tanıdık vasıtası ile toplamaya çalıştık. İŞKUR, TÜBİTAK gibi sitelerden verileri topladık. TÜBİTAK’ın ve İŞKUR’un resmi mail adreslerine mesaj atarak iletişime geçtik”. K24 (ekonomik yapı/sanayi türleri ve çalışan sayıları), “veriyi toplama yolum genellikle telefon ve mail yoluyla oldu. Isparta’da farklı yerleri arayarak, Sanayi Odası, Ticaret Odası gibi yerlere ulaşmaya çalışarak, muhtarlıklar da dahil olmak üzere telefonla arayarak ya da mail atarak ulaşmaya çalıştık”. K43 (sosyal yapı/sağlık tesisi verileri), “Sosyal yapı grubunda sağlık tesisleri konusunu almıştık. Biz dört kişiydik. Sağlık tesisi konusunda verileri Sağlık Bakanlığı resmi sitesindeki istatistiklere bakarak, TÜİK resmi sitesinde, TÜİK Biruni sitesi var oraya bakarak, TÜİK’in kütüphanesinde internet ortamında bilgisayar eşliğinde topladık. Kurum olarak internet ortamından sitelerine girerek bulduk. Veriler Sağlık Bakanlığı sitelerinde ve TÜİK’te paylaşılmış çok zorluk çekmedim”. K47 (mekânsal yapı/konut-arazi değerleri, konut yoğunluğu), “Verileri telefon, dilekçe, yazma, mesaj yollama yollarıyla topladık. Online süreçte verileri daha hızlı elde edebilmek için her türlü yolu kullanmamız gerekti.

K45 (ekonomik yapı/tarım ve hayvancılık) ise, kullandığı tüm yöntemlerin arasında öğrenci olmasını özellikle vurguladığını şöyle ifade etmiştir: “*Telefon, tanıdık vasıtası, bilgisayarda online araştırma. Öğrenci olduğumu ve bilgiyi edinemezsem eğitim hayatımda olumsuz sonuçların olacağını söyleyerek kendimi acındırıp tüm bilgileri böyle elde ettim. Genelde bu yöntemle internet üzerinde bulunmayan bilgileri edindim*”.

Kentteki üniversitenin bölüm öğretim üyelerinden, serbest planlama bürolarından, meslek odasından destek alan az sayıdaki öğrencilerin görüşlerinden bazıları ise şöyledir:

K3 (mekânsal yapı/toprak kabiliyeti-eğim), Kuzenim Isparta’ da Süleyman Demirel Üniversitesi’nde asistanlık yapıyor. Artık o kadar zor durumda kaldık ki ondan üniversitedeki hocalarla konuşmasını falan rica ettim”. K20 (mekânsal yapı/konut-arazi değerleri, konut yoğunluğu), “Verileri telefon, dilekçe, yazma, mesaj yollama, sitelerde araştırma yaparak, makale inceleyerek topladık. Isparta Belediyesi planlama bölümüyle, Süleyman Demirel Üniversitesi’nde Şehir Bölge Planlama Bölümü aynı zamanda Isparta Şehir Plancılar Odasında görev yapan Dr. Öğr.Üyesi ile, özel planlama büroları ile, TÜİK merkezi ile görüşmeler gerçekleştirdim”. K22 (ekonomik yapı/yatırımlar), “Isparta’daki şehir plancısına telefonla ulaştım. 1/1000 hâlihazır harita aldım. Başka bir plancıdan da 1/25000 altlık aldım. K34 (ekonomik yapı/turizm), “Verilerimi toparlarken internetteki sonu gov.tr ile sitelere göz

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

gezdirek ve bilgileri analiz ederek veri toplama işlemini gerçekleştirdim. Bunun yanında staj yaptığım büroda çalışan abim ve ablamın tavsiyelerine kulak vererek önerdiği internet sitelerinden araştırma yaptım. Isparta kentinin kendine ait internet sayfasından belediye ile iletişime geçmeye çalıştım.

3.1.2. Alan analizi yöntemi

Görüşmeler sırasında öğrencilere arazi/alan verilerini hangi yöntemlerle/yollarla, topladıklarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin görüşleri dikkate alınarak oluşturulan kodlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Alan/Arazi Verisi Toplama Yöntemlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
Google Uygulamaları	Google Uydu haritalarını kullanma Google üzerinden alan gezme Google Maps ten 1/1000 ölçekli analiz yaptık Google Earth'den alan gezme Google Street View	Tüm katılımcılar (49)
Kent Bilgi Sistemi	Isparta Belediyesi Kent Bilgi Sistemi (KEOS)	
E-Devlet Uygulamaları	Tapu Sorgulama - Parsel Sorgu Tad Portal	K18* özel üyelik

Alan/arazi üzerine gerçekleştirilen mekânsal analizlerde toplanan veri her öğrenci için aynıdır. Sadece öğrencilerin mahalle bazında dağılımları yapılarak kentin bölgeleri öğrenciler arsında paylaştırılmıştır. Kent bütününde toplanacak veri standart olduğu için tüm katılımcılar aynı yöntemleri kullanmışlardır. Bunlar; Uydu Haritaları, Maps, Earth, Street View gibi Google uygulamaları ile çalışılan örneklem kent Isparta'nın Belediyesine ait kent bilgi sistemi ve tapu-parsel sorgulama gibi e-devlet uygulamalarıdır. Öğrenciler tüm bu uygulamaları birlikte kullanarak alt ölçekte kendilerine paylaştırılan alanda bina bazında analiz çalışmaları gerçekleştirmişlerdir. Ayrıca Tarım ve Orman Bakanlığı'nın bir uygulaması olan ve özel üyelik şartı ve koşulları bulunan Tad Portal'a üye bir öğrenci bu avantajdan analiz aşamasında yararlanmıştır. Bu konuda bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

K27 (mekânsal yapı/doğal yapı), "Analiz sürecine geçtiğimiz zaman ise tam verimli olarak çalışamadık. Çünkü önceki dönemlerde çalışma alanına gidip orada hali hazır haritayı güncelledik. Pandemi dolayısıyla okulun online eğitim sistemine geçmesiyle beraber arazi çalışmaları da askıya alındı. Arazi çalışmasını Google Earth gibi uydu haritalarından yapmak zorunda kaldık". K7 (sosyal yapı/nüfus), "Google üzerinden alan analizimizi yapmaya başladık". K10 (Sosyal yapı /Eğitim), "Alana gidip yerinde analiz yapmak yerine Google Maps'ten Isparta İlini sokak sokak gezdik". K22 (Ekonomik yapı /Yatırımlar), "Arazi gezilerini ise mecburen internet ortamında Google Maps, tapu sorgulama vb. uygulamalardan gerçekleştirdik". K43 (sosyal yapı/sağlık tesisleri), "Pandemi sürecinde proje dersi için canlı arazi gezisi yapamadığımız için internet üzerinden Google Earth programında arazi gezisi yapmak zorunda kaldık". K8 (mekânsal yapı/sit alanları ve uçuş koridorları), "Veri toplama konusunda ana kaynaklarım Google Street View, Google Haritalar ve Parsel Sorgu gibi uygulamalar oldu". K1 (mekânsal yapı/su kaynakları), "Google Maps ve Google Earth gibi uygulamalarda ödevimiz olan araziye cadde cadde, sokak sokak gezerek analiz yapmaya çalıştık."

3.2. Veri Toplama Sürecindeki Zorluklara İlişkin Bulgular

3.2.1. Kurumsal veri toplama sürecindeki zorluklar

Görüşmeler sırasında öğrencilere verileri hangi yöntemlerle/yollarla topladıklarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin görüşleri dikkate alınarak oluşturulan kodlar ve kodların dağılımları Tablo 5'te verilmiştir. Elde edilen verilere göre kurumsal veri toplama sürecindeki zorluklar 6 alt kategoride sınıflandırılmıştır. Bunlar; esnek çalışma saatlerinin etkisi, veri niteliği ile ilgili sorunlar, erişim sorunları, ciddiye alınmama, maliyet sorunu ve iletişim sorunlarıdır.

Esnek çalışma saatlerinin etkisi kurumların yardımcı olmaması, çalışma saatlerindeki ve çalışan sayılarındaki azalmaya/kısıtlamaya bağlı olarak kurumlardan kısa sürede dönüş alınamaması sorunlarını ortaya çıkarmıştır. Bununla ilgili öğrenci görüşleri şöyledir: K6 (sosyal yapı/nüfus yoğunluğu, nüfus projeksiyonları), “*Korona virüsü nedeniyle kurum ve kuruluşlar çalışma saatlerinde değişiklikler yaptılar. Çalışma saatlerinde ve çalışan sayısındaki kısıtlamalardan dolayı kurumları aradığımızda veya mail attığımızda kısa sürede dönüş alamadık*”; K7 (sosyal yapı/ hanehalkı sayısı ve bağımlılık oranı), “*Pandemi sürecinden dolayı esnek çalışmaya geçmeleri sebebiyle hem ulaşmakta sıkıntılar oluştu hem de elde edeceğim veri çok geç zamanda elime ulaştı*”.

Tablo 5

Kurumsal Veri Toplama Sürecindeki Zorluklara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori / Frekans	Kodlar / Frekans	Katılımcılar
Esnek Çalışma Saatlerinin Etkisi (19)	Esnek çalışmadan dolayı kurumların yardımcı olmaması (11)	K3, K13, K22, K24, K25, K28, K29, K30, K35, K38, K47
	Korona virüsü nedeniyle dolayı çalışma saatlerindeki ve çalışan sayılarındaki azaltmaya bağlı kısıtlamalardan dolayı kısa sürede dönüş alamamak (4)	K6, K12, K24, K40
	Esnek çalışma saatlerinden dolayı iletişimde aksamalar yaşanması-aranılan kişiye ulaşamama (4)	K8, K12, K24, K29
Veri Niteliği ile İlgili Sorunlar (18)	İnternet sitelerindeki verilerin oldukça kısıtlı olması (3)	K3, K7, K22
	Güncel veri bulamama (3)	K3, K14, K45
	Aradığı veriyi bulamama (9)	K4, K7, K13, K20, K22, K26, K40, K46, K48
	Eski tarihli verileri bulamama (2)	K4, K13
	İlçe bazlı verileri bulmakta zorlanma (1)	K40
	Telefonla aramada ulaşamama-telefonların açılmaması (13)	K1, K3, K6, K7, K8, K12, K14, K15, K21, K24, K32, K36, K48
	TÜİK Sitesini ilk defa kullanmaktan zorlanma (2)	K4, K13
Erişim Sorunları (45)	Resmi kurum sitelerinin (TÜİK) bakımda olması nedeniyle erişememe (1)	K4
	İlgili kişiye ulaşamama (2)	K4, K21
	Maillere geri dönüş alamama (10)	K5, K6, K13, K15, K24, K28, K30, K35, K36, K48
	Verileri çok geç zamanda elde etmek- kısa sürede elde edememek (10)	K7, K13, K15, K24, K28, K30, K36, K38, K45, K48
	Doğru bilgiyi almak için doğru telefonu düşürememek (2)	K11, K45
	İzin belgelerinin olması gerektiğinin söylenmesi (1)	K28
	Gizli bilgi denilip veri paylaşılmaması (1)	K37
	Sürekli dilekçe istenmesinin süreci uzatması (1)	K46
Verinin sadece yüz yüze verilebileceğinin söylenmesi(1)	K47	
Çalışanların birbirinden habersiz olması (1)	K28	

Tablo 5'in Devamı

Kategori / Frekans	Kodlar / Frekans	Katılımcılar
Ciddiye Alınmama (24)	Telefonla görüşülen personelin sürekli başkasına aktarması-başlarından savması (5)	K4, K11, K29, K40, K45
	Görüşülenlerin yardımcı olmaması/olmak istememesi (10)	K5, K14, K22, K24, K25, K29, K33, K36, K40, K47
	Ciddiye alınmama (7)	K1, K15, K17, K21, K30, K40, K45
	Şüpheye yaklaşılması- Öğrenci belgesi olmadan veri paylaşmak istenmemesi (2)	K33, K47
Maliyet Sorunu (4)	Veriler için ücret talep edilmesi/verilerin ücrete tabi olması (4)	K13, K15, K22, K48
İletişim Sorunları (10)	İletişim sorunları/iletişim problemi (4)	K15, K17, K45, K48
	Kendini ve istediği veriyi ifade etme zorluğu/ifade edememe(6)	K15, K17, K25, K30, K35, K48

Verinin niteliği ile ilgili olarak karşılaşılan sorunlar arasında internet sitelerindeki verilerin oldukça kısıtlı olması, güncel veri bulamama, aradığı veriyi bulamama, eski tarihli verileri bulamama, ilçe bazlı verileri bulmakta zorlanma yer almaktadır. Bu konu ile ilgili bazı öğrenci ifadeleri şöyledir:

K3 (mekânsal yapı/toprak kabiliyeti-eğim-su kaynakları-sanayi), İnternet sitelerinde bulabileceğimiz bilgiler oldukça kısıtlıydı. Güncel verileri bulmada gerçekten çok zorlandık. Bunları için bir çok sitede araştırmalar yaptık ulaşabildiğim en güncel verilere ulaşabilmek için”; K8 (mekânsal yapı/ sit alanları ve uçuş koridorları), “İnternet üzerindeki resmi sitelerden veri toplamaya çalıştığım da en büyük sorun verilerin eksik olması ve güncel veriler olmamasıydı”; K13 (sosyal yapı/medeni hal-doğum-ölüm oranları), “TÜİK’e veri talebi için bir mail attım. 2 gün bekledim ama bir dönüş alamayınca iletişim merkezini aradım ve Isparta verilerine ulaşmak istediğimi söyledim. Onlar beni İl Müdürlüğüne yönlendirdiler. Oradaki görevli bana TÜİK’ten nasıl veri arayabileceğimi anlattı. Daha önce böyle ayrıntılı veri toplamadığım için nasıl arandığını da bilmiyordum açıkçası. Görevlinin anlattıklarını yaptım ve ilçe verilerine ulaşabildim ama sadece medeni hal durumu verilerine ulaşabildim ne yazık ki. Ve sadece son 10 yılın verilerine ulaşabildim”; K37 (ekonomik yapı/ madenler), “Benim verilerim genellikle devlet hazinesi sırrına giriyordu. Yani aradığım yerlerden hep böyle cevaplar alıyordum. Zaten kapsamlı araştırmalarım sonucunda da bilgilere ulaşamıyordum”. K40 (ekonomik yapı/ kişi başına gelir düzeyi), “İlçe bazlı verileri bulmakta oldukça zorlandık. Hatta diyebilirim ki çalışmamızın en zor kısmı bu aşama oldu. Tüm kurumları teker teker aradık. Ama geri dönüt alamadık. Aldıklarımız ise geçiştirici tavırlarıyla yardımcı olmadılar maalesef. Kendilerinden savuşturmak için başka taraflara yönlendirdiler. Bilemiyoruz ama ellerinde olup da uğraşmak istemediklerini düşünüyoruz.

Erişim sorunları arasında telefonla aramada ulaşamama, telefonların açılmaması, TÜİK sitesini ilk defa kullanmaktan kaynaklanan zorlanma, resmi kurum sitelerinin bakımda olması nedeniyle erişememe, ilgili kişiye ulaşamama, mailere geri dönüş alamama, verileri kısa sürede elde edememe, doğru bilgiyi almak için doğru telefonu düşürememe, izin belgesi gerektiğinin söylenmesi, gizli denilip bilgi paylaşılmaması, sürekli dilekçe istenmesinin süreci uzatması, verinin sadece yüz yüze verilebileceğinin söylenmesi, çalışanların birbirinden habersiz olması yer almaktadır. Bu konu ile ilgili bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

K5 (sosyal yapı/eğitim), Genelde maillerimize geri dönüş yapılmadı ve telefonları açtıklarında fazla yardımcı olunmadı. Hatta birkaç kez aradığımızda bir daha aramamamız gerektiği bile söylenerek ters tepkiler aldık”; K11 (mekânsal yapı/yatırımlar, teknik altyapı, jeolojik yapı),

“Günlerce doğru bilgiyi almak için doğru telefonu düşürmeye çalıştığım bir dönem oldu benim için. Doğru telefonu düşürdükten sonra da telefonun ucundaki adamın benim mailime verileri atmasını beklemekle zaman kaybettim. Bana lazım olan verilerin bana iletilmesi için okulumdan imza gerekli olmuş. Okuldan da imza yetişmeyince o verileri de alamadım”: K48 (ekonomik yapı/ sektörlere bağlı işgücü), “Verileri toplama aşamasında mesajlarımıza, maillerimize ve telefonlarımıza ya çok geç cevaplar verildi ya hiç dönülmedi. İsteddiğimiz kapsamda verilere de ulaşamadık.

Öğrencilerin kurumsal veri toplarken yaşadıklarını ifade ettikleri zorluklardan birisi de ciddiye alınmamaktır. Bununla ilgili olarak telefonla görüşülen personelin sürekli başkasına aktarması, başlarından savması, yardımcı olunmak istenmemesi, ciddiye alınmama, şüpheyle yaklaşılarak öğrenci belgesi istenmesi belirtilen sorunlar arasındadır. Öğrencilerin konuyla ilgili ifadelerinden bazıları şöyledir:

K11 (mekânsal yapı/yatırımlar, teknik altyapı, jeolojik yapı), Kurumları tek tek aramamız gerekti. Bu aradığımız kurumlarda ise çalışanlar sürekli birbirlerine yönlendirerek başlarından savmaya çalıştılar”; K24 (ekonomik yapı/sanayi türleri ve çalışan sayıları), “Pek çok kurum ve kurum çalışanları bu süreçte esnek çalıştığından dolayı telefon ve mail yoluyla ulaştığımızdan dolayı yardımcı olmak istemediler. Olacakları durum varken de olmak istemediler. Birkaç yer ilgiliydi ama onun dışında genel olarak veriye ulaşmak zordu. Çok ters tepkiler aldık. İnsanların aşağılayıcı tavırları öğrencilere yardım etmek istememeleri yıpratıcıydı”. K29 (mekânsal yapı/ altlıklar, teknik altyapı), “Genelde veri alırken reddedilme nedenimiz yok bizde o deyip geçirilmesi ve farklı bir kuruma yönlendirilmesiydi. Ben altlıklar için fazla görüşme yapıp oradan oraya yönlendiriliyordum ve sürekli aradığım için 3 kişi tarafından engellenmişim. Hem devlet kuruluşlarında hem de özel büro çalışanları artık sürekli aramamızdan rahatsız olmuşlardı”; K33 (mekânsal yapı/ arazi kullanım), “Kurumlar bir şüpheyle yaklaşıp veriyi vermediler haklı olarak. Aradığım bir kurumu tekrar tekrar arama mecburiyetinde kaldım. Bazı kurumlar benden öğrenci belgesi istedi, öğrenci belgesi olmadan herhangi bir veri paylaşamayacaklarını söylediler”; K45 (ekonomik yapı/tarım ve hayvancılık), “Ciddiye alınmadık. Geçirtilirdik. Sürekli ertelendik. Dönüşler geç yapıldı. Bilgi alırken sürekli bizi başından göndermek isteyen insanlarla görüştük. Sürekli üst mertebelerine bağlandık ama ne yazık ki bilgi edinemedik”; K47 (mekânsal yapı/yatırımlar), “Bu süreçte açıkçası biraz hayal kırıklığına uğradım ve bir verinin ne kadar zor elde edilebileceğini öğrendim. Bunun temel sebebi kurumlarda çalışan görevlilerin isteksiz davranışlarından kaynaklandığını düşünüyorum. Bir öğrenciye özellikle pandemi sürecinde bu kadar zorluk yaratmanın doğru olmadığı kanaatindeyim. Gönderilen maillerin ya da dilekçelerin dikkate alınmadığını da düşünüyorum. Kurumlarla görüştüğümüzde bazı kaynakları öğrenci belgesini gönderdiğimiz takdirde verebileceklerini söylediler fakat öğrenci belgemi göndermeme rağmen olumlu bir dönüş alamadım. Başka devlet kurumları da mail yoluyla değil de yüz yüze verebileceklerini söyledi.

Maliyet sorunu ile ilgili olarak istenilen verilerin ücrete tabi olmasını K15 (ekonomik yapı/sektörlere bağlı işgücü) şöyle ifade etmiştir:

TÜİK sitesine mail attığımızda daha derin bilgilere ulaşmak için izin istediğimizde ise bunların bilgi başına yani veri başına 20 TL gibi bir ücret söz konusu olduğunu söylediler. Bu da bizim istediğimiz veriler doğrultusunda 3 bin TL'den daha fazla bir ücrete tekabül ediyordu. Hocamıza danıştık. O da verileri almamızı, çok pahalı olduğunu söyledi. Verilerin düzeyini değiştirdik.

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

Öğrenciler bu dönemde yaşadıkları bir diğer zorluğun iletişim sorunu olduğunu belirtmiştir. Bununla ilgili olarak bazı öğrencilerin ifadeleri şöyledir:

K17 (sosyal yapı/eğitim-okur yazar oranları-öğrenci derslik oranları-öğretmen okul oranları); Bu süreçte görüştüğüm kurumlarla çok fazla iletişim problemi yaşadım. Yüz yüze bile çok iyi iletişim kurmayı beceremiyorken telefonda iletişim kurmak ve kendimi izah etmeye çalışmak çok zorladı beni"; K25 (mekânsal yapı/ulaşım altyapısı), "Bu süreçte yaşadığım en büyük zorluklardan bir tanesi de karşı tarafa kendini ifade edebilmektir. Telefon ve mail yoluyla kendini ifade etmek gerçekten çok zor. Gerek ders anlamında gerek veri toplama kurumlarla iletişime geçme anlamında yüz yüze olamayarak bu şekilde kendini ifade etmek hem çok zor ve hem de insanın sabrını çok tüketen ve psikolojik olarak yıpratıcı bir durum"; K35 (mekânsal yapı/ sınırlar), "İlgili makamlarda alınacak olan verilerde dönüşümlü çalıştıkları için veri alma konusunda bu yönden zorlandım. Yüz yüze olmadığımız için kendimi de tam olarak ifade edemediğimden dolayı sancılı bir online veri toplama yöntemi idi. Yüz yüze olmadığımız için telefonla karşılıklı olarak ne istediğimizi anlatamadık.

3.2.2. Alan analizi sürecindeki zorluklar

Öğrenciler alan analizi aşamasında önce belirli mahallelere göre gruplandırılmıştır. Sonra tüm öğrenciler kendi mahalle ve sokaklarında bina bina, sokak sokak, ada ada aynı analizi yapmaya çalışmıştır (kat adedi, yapı kalitesi, yapı girişleri, yapı/bina fonksiyonlar, donatılar, yol genişlikleri vb.'nin tespit edilmesi ve ada ve parsellerin güncellenmesi gibi). Görüşmeler sırasında öğrencilere alan analizi sürecinde yani araziden/alandan mekânsal veri toplarken karşılaştıkları zorlukların neler olduğuna ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin görüşleri dikkate alınarak oluşturulan kodlar Tablo 6'da verilmiştir. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda elde edilen verilere göre alan analizi sürecinde karşılaşılan zorluklar 4 farklı kategoride sınıflandırılmıştır. Bunlar veri toplama aracı olarak kullanılan programlarının sağladıkları verilerin güncel olmaması ve tutarsız olması, bazı mekânlara (görsel) erişim sağlayamama, alana gitmeden çalışmanın zor olması ve dijital ve teknik sorunlardır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan programlarının sağladıkları verilerin güncel olmaması ile ilgili olarak tespit edilen sorunlar arasında kullanılan Google Street View, Google Maps ve Parsel Sorgu gibi kaynakların verilerinin güncel olmaması ve birbirleriyle tutarlı olmaması, sokak görüntülerinin güncel olmaması (2015 yılı verisi), haritaların güncel olmaması, bazı sokak görüntülerinin hiç olmaması ve Google Maps üzerinden toplanan verilerin güncel ve doğru olduğundan emin olamama sorunları yer almaktadır.

Bazı mekânlara (görsel) erişim sağlayamama ile ilgili olarak Google Maps ve Earth'te girilemeyen sokaklar ve adalar olması, bu adalardaki verilerin eksik kalması ve analizlerin yapılamaması, her açıdan bina ve sokak görülemediği için tespit yapmakta/ karar vermekte zorlanma sorunları yer almaktadır.

Tablo 6

Alan/Arazi Verisi Toplama Sürecindeki Zorluklara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori / Frekans	Kodlar / Frekans	Katılımlar
Veri Toplama Aracı Olarak Kullanılan Programlarının Sağladıkları Verilerin Güncel Olmaması ve Tutarlı Olmaması (113)	Kullanılan Google Street View, Google Maps ve Parsel Sorgu gibi kaynakların verilerinin güncel olmaması (31)	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K8, K9, K12, K13, K14, K17, K18, K19, K22, K22, K24, K26, K27, K28, K29, K32, K33, K34, K37, K38, K41, K42, K44, K46, K48
	Kullanılan Google Street View, Google Maps ve Parsel Sorgu gibi kaynakların verilerinin birbirleriyle tutarlı olmaması, örtüşmemesi (21)	K1, K3, K4, K5, K7, K8, K21, K24, K25, K26, K28, K30, K25, K27, K39, K40, K44, K45, K46, K47, K48
	Sokak görüntülerinin güncel olmaması (2015 yılı verisi olması) (17)	K1, K4, K5, K7, K12, K14, K18, K22, K20, K26, K29, K31, K33, K35, K43, K47, K48
	Haritaların güncel olmaması (19)	K2, K3, K8, K9, K10, K11, K14, K16, K19, K21, K22, K23, K25, K27, K30, K31, K32, K36, K40
	Google Maps üzerinden toplanan verilerin güncel ve doğru olduğundan emin olamama (10)	K7, K9, K10, K11, K18, K22, K27, K35, K38, K42
Bazı Mekânlara (Görsel) Erişim Sağlayamama (64)	Bazı sokak görüntüsünün olmaması (15)	K4, K7, K10, K11, K13, K19, K20, K25, K29, K35, K37, K38, K39, K40, K41
	Google Maps ve Earth'te girilemeyen sokaklar ve adalar olması (17)	K1, K2, K4, K7, K10, K14, K16, K18, K22, K24, K26, K30, K33, K37, K44, K46, K48
	Her açıdan bina ve sokak görülemediği için tespit yapmakta/ karar vermekte zorlanma (23)	K2, K4, K5, K7, K10, K14, K18, K19, K22, K24, K26, K28, K29, K30, K33, K34, K35, K37, K39, K40, K41, K44, K46
Alana Gitmeden Çalışmanın Zor Olması (48)	Girilemeyen sokak ve adaların analizinin eksik kalması (24)	K1, K2, K4, K5, K7, K10, K14, K18, K19, K22, K24, K26, K28, K29, K30, K33, K34, K35, K37, K39, K40, K41, K44, K46
	Alana gitmeden halihazır haritayı güncellemeye çalışmak (11) Eksik veya yanlış analiz verisi nedeniyle birçok kez analizleri yenilemek zorunda kalmak (sokakları tekrar tekrar gezmek) (19) Online analizde tam ve verimli çalışma yapma konusunda zorlanma (11) Orada yaşayan insanların düşüncelerini öğrenememe, çalışma alanının atmosferini hissedememe (7)	K5, K7, K14, K22, K27, K28, K31, K33, K35, K45, K47 K1, K3, K4, K5, K7, K9, K11, K17, K19, K20, K23, K27, K28, K32, K33, K38, K44, K46, K48 K7, K10, K12, K17, K27, K28, K32, K37, K39, K40, K41 K6, K14, K28, K30, K32, K34, K45
Dijital ve Teknik Sorunlar (32)	Dijital ortamda arazi analiz yaparken bir yandan da dijital ortamda altlığa geçirmek (programların kasma, işlemin uzun sürmesi) (13)	K2, K3, K7, K12, K17, K18, K23, K25, K26, K33, K35, K38, K40
	Herkesin aynı oranda program bilgisine sahip olmamasının ortak sınıf analizlerinde hataların ve yanlış pafta üretimin ortaya çıkmasına neden olması (6)	K5, K18, K23, K27, K31, K44
	Herkes kendi mahallesini paftaya işlediği için daha sonra pafta birleştirmelerde çok büyük sıkıntılar yaşanması (9)	K2, K9, K11, K16, K22, K24, K30, K25, K48
	Analiz yaparken sık sık internet kesintileri yaşanması (4)	K1, K9, K14, K27

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

Alana gitmeden çalışmanın zor olması ile ilgili olarak alana gitmeden halihâzır haritayı güncellemeye çalışmak, eksik veya yanlış analiz verisi nedeniyle birçok kez analizleri yenilemek zorunda kalmak (sokakları tekrar tekrar gezmek), online analizde tam ve verimli çalışma yapma konusunda zorlanma ve orada yaşayan insanların düşüncelerini öğrenememe, çalışma alanının atmosferini hissedememe sorunları yer almaktadır.

Dijital ve teknik sorunlar arasında ise; dijital ortamda arazi analiz yaparken bir yandan da dijital ortamda altlığa geçirmek (programların kasma, işlemin uzun sürmesi), herkesin aynı oranda program bilgisine sahip olmamasının ortak sınıf analizlerinde hataların ve yanlış pafta üretimin ortaya çıkmasına neden olması, herkes kendi mahallesini paftaya işlediği için daha sonra pafta birleştirmelerde çok büyük sıkıntılar yaşanması ve analiz yaparken sık sık internet kesintileri yaşanması sorunları yer almaktadır.

Bu konuyla ilişkili olarak K26 (mekânsal yapı/jeolojik yapı, depremler)'nin ifadesi farklı kategoride tespit edilen sorunları kapsayacak kadar detaylıdır:

Google Maps'ten 1/1000 ölçekte analiz yaptık çok zor ve sıkıcıydı. Çünkü arazi gezilerinde fiziken çok yorulsak da analiz işlemlerimizi daha net yapıyorduk. Örneğin yapı kalitesi analizi yaparken her açıdan binayı, sokağı göremiyoruz ve karar vermek oldukça zor oluyordu. Ve tüm analizleri dijital ortamdan yaparken bir yandan da yine dijital ortamda altlığa geçirmekte oldukça zorlamıştı beni. Çünkü sürekli sayfa değiştirmek, sürekli aynı konumda olmak bile beni çok yoruyordu. Yerinde arazi gezisi yapmaktan bir daha asla şikayet etmemeye kendime söz verdim, günlük 15 km yürümeye razıyım yeter ki yüz yüze eğitim olsun. Ve online analiz yapmanın diğer bir zorluğu da sokak görüntülerinin güncel olmamasıydı. 2015 görüntüleri olduğu için çoğu inşaat gözükken konut aslında 5-6 yıllık konutlar şu anda. İşte bunun gibi birçok zorluk ve temeli sağlam olmayan analizler ortaya çıktı ne yazık ki.

Alan çalışmasının zor olmasını K48 (ekonomik yapı /sektörlere bağlı işgücü) şöyle ifade etmiştir:

Atölye çalışmalarında genellikle veri toplama sürecinde herkese birer mahalle düşmesi ve artık herkesin kendine ait analiz için bir mahallesi olması sonucunda hepimizin AutoCad bilmeyişi lejanta uygun boyamakta, mahalleleri birleştirmekte çok sorun çıkardı. Analizlerin çoğunluğu yanlış veya eksik olması bize bir çok kez analizleri yeniletmeye neden oldu. Daha öncesinde bu kadar büyük bir alanı çalışmamış olmanın verdiği bir dezavantaj da var. Yapılan analiz birleştirmeleri sonucunda düzgün verilerin çıkmaması başa dönülüp iyi olması amaçlı sil baştan bir şeylerin yapılıyor olması da proje üretiminin gerilemesine daha doğrusu odağımızın daha çok başka yere kaymasına neden olarak bizi zorladığını düşünüyorum. Fakat tüm zorluklara rağmen güzel bir dönem geçtiğinin, yeni ve birçok bilgi öğrendiğimizin farkındayım.

K28 (mekânsal yapı/ planlar, kooperatif, lojman)'in ise görüşü şöyledir: *“Haritalara site üzerinden ulaştık da bize sadece alanı gösterdi hiçbir şekilde proje alanının atmosferini ve bizde uyandırması gereken hissiyatı fark edemedik. Alanın eksiklerini ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanırken orda yaşayan insanların düşünceleri neredeyse hiç öğrenemedik”*. Dijital ve teknik sorunlarla ilgili K44 (mekânsal yapı/ sektörlere bağlı işgücü)'ün ifadesi şöyledir:

Dönemin başında daha neyin ne olduğunu anlayamadan hatalı bir mahalle paylaşımı yaparak analiz ve veri toplamada sancılı bir süreç geçirdik. Bütün analizlerin sınıfça yapılması, dil birliğinin sağlanamaması, herkesin uyum içinde olmaması ve herkesin aynı oranda program bilgisine sahip olmaması bizi zorlarken, birbirine zincirlenerek daha fazla hata yapmamıza ve yanlış paftalar çıkartmamıza sebep oldu. Verilerin işlenmesi pafta çıkartmak gibi işlemlerde teknik bir arıza yaşayarak bilgisayarımı yaktım ve yenisini almak zorunda kaldım.

3.3. Uygulama Sürecindeki Zorluklara İlişkin Bulgular

3.3.1. Verilerin İşlenmesi Sürecindeki Zorluklara İlişkin Bulgular

Görüşmeler sırasında öğrencilere topladıkları verileri analiz ederken ve işlerken uygulama sürecinde yaşadıkları/karşılaştıkları zorlukların neler olduğuna ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin cevapları dikkate alınarak oluşturulan kodlar Tablo 7'de verilmiştir. Verilerin işlenmesi sürecindeki zorluklar bilgisayar/laptop sorunu, çizim/bilgisayar programları bilmeme sorunu, program kullanım sorunları ile bilgisayar bilgisi olması nedeniyle zorluk yaşanmaması olmak üzere 3 kategoride sınıflandırılmıştır.

Tablo 7

Verilerin İşlenmesi Sürecindeki Zorluklara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori / Frekans	Kodlar / Frekans	Katılımcılar
Bilgisayar/Laptop Sorunu (14)	Bilgisayarının/laptopunun olmaması (1) Bilgisayarın eski olması ve programları kaldırmaması- çizim programları ile uyumlu laptopunun olmaması (9) Pahalı olmasına rağmen- yeni bilgisayar/laptop almak zorunda kalmak (4)	K11 K5, K8, K9, K10, K14, K16, K33, K47, K48 K9, K10, K19, K22
Çizim/Bilgisayar Programları Bilmeme Sorunu (29)	Çizim/Bilgisayar programlarında yetersiz olmak- bilmemek (17) YouTube'dan video izleyerek program kullanmayı öğrenmek (5) Excell programı bilmemek-toplama-çıkarma-çarpma yapmayı bilmemek (2) Photoshop bilmemek (2) AutoCad bilmemek (3)	K3, K5, K9, K10, K14, K17, K18, K22, K23, K24, K29, K31, K33, K36, K39, K42, K48 K5, K9, K10, K17, K18, K9, K17 K18, K42 K18, K23, K42
Program Kullanım Sorunları (22)	Çizim programları ile verileri görsele dökmek (6) Veriler istenilen formatta olmadığı için dönüştürmek (9) Uzun zaman harcayarak, deneyerek ve öğrenerek pafta hazırlamak (3) Program bilgisi olmayan arkadaşların görevlerini üstlenmek (1) Kullanılan çizim programlarının sürümlerinin her öğrencide aynı olmaması nedeniyle paftaları birleştirmenin zor olması (1) Her öğrencinin aynı seviyede programı kullanamaması nedeniyle paftaları birleştirirken, düzenlerken, sunarken sıkıntı yaşanması (1) Sınıfça çalışmalarda ortak bir dil yakalayamamak/oluşturamamak (1)	K5, K10, K14, K17, K18, K39 K12, K22, K25, K29, K38, K40, K44, K46, K48 K5, K18, K19 K27 K47 K47 K33
Program Bilgisine Sahip Olması Nedeniyle Sorun Yaşamamak (4)	Programlara hakim olduğu için zorluk çekmemek (4)	K26, K27, K43, K45

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

Bilgisayar/laptop sorunu ile ilgili olarak bilgisayarın eski olması ve programları kaldırmaması, çizim programları ile uyumlu laptopunun olmaması, pahalı olmasına rağmen yeni bilgisayar/laptop almak zorunda kalmak ve 1 öğrenci tarafından belirtilen bilgisayarının/laptopunun olmaması belirlenen sorunlar arasında yer almaktadır. Bilgisayarı olmayan öğrencinin ifadesi şöyledir: K11 (mekânsal yapı/ürünler, yatırımlar, teknik altyapı, jeolojik yapı), *“Bilgisayarımın olmadığı bir dönem de hocalarımızın verdiği ödevleri yapmak için çevremdeki arkadaşlarımın bilgisayarlarını kullanmak da benim için bu uzaktan eğitim döneminin en büyük zorluğu olmuştur”*. Öğrencilerin 9 tanesi bilgisayarlarının eski ve çizim programlarına uyumlu olmadığını belirtirken, 4 öğrenci yeni laptop almıştır. Yeni laptop alan K9 (ekonomik yapı/ürünler, hayvan sayıları),’un ifadesi şöyledir: *“2020-2021 eğitim öğretim dönemi başladığında çizim programlarıyla (AutoCad, Netcad, Photoshop) uyumlu laptopum yoktu. Analiz sürecinden sonra topladığım verilerin pafta halinde hazırlanıp sunulması gerektiğini bildiğim için yeni bir laptop aldım kendime ve bu süreç benim için daha kolay bir hale geldi”*.

Çizim/bilgisayar programları bilmeme ile ilgili olarak çizim/bilgisayar programlarında yetersiz olmak, Excell, Photoshop, AutoCad gibi belirli programları bilmemek ve YouTube’den video izleyerek program kullanmayı öğrenmeye çalışmak belirlenen sorunlar arasında yer almaktadır. Programlar konusundaki yetersizliğini K14 (ekonomik yapı/yatırımlar) şöyle ifade etmiştir:

Proje dersinde her ne kadar veri toplama doğru üretimler yapmada önemli olsa da bunları çizim programlarıyla paftaya aktarmada o kadar önemli ve çizim programı konusundaki az bilgimden ötürü ne kadar çok çalışıp doğru şeyler yapmaya çalışsam da bir şeyler havada kalıyor. Görsel bir güzellik de çıkmıyordu ortaya. Çünkü arkadaşlarımın Photoshop ile yaptığı ödevi ben powerpoint ile yaparak yarışmaya çalışıyordum. Bu açıdan da korona ayrı bir kabusu yaşattı bana.

YouTube’den program öğrenme sürecini K18 (sosyal yapı/ devam eden kamu ve özel sektör yatırımları) şöyle ifade etmiştir:

Bütün bulduğumuz verileri excelde tablo haline getirdik ve harita üzerine işlemeye başladık. Bu harita üzerine işlemede ilk başta nasıl yapacağım diye çok düşündüm çünkü bildiğim hiçbir program yoktu ve bu aşama beni çok korkutuyordu. Daha sonra artık program öğrenmem konusunda geç kaldığımı bilerek Photoshop’u indirmeye karar verdim. Her yaptığım adımı yani kopyalama olsun, taşıma olsun, küçültüp büyütme olsun hepsini Youtube’a sorarak ilerledim bu benim çok fazla vaktimi aldı tabi ki ama zamanla kendimi geliştirdiğimi ve hızlandığımı fark ettim. Bundan sonraki bütün proje ödevlerimi de Photoshop üzerinden yapabildim. Aynı zaman da AutoCad’ te öğrenmem gerektiğini düşündüm ve Youtube’ dan da birkaç video izledim bununla alakalı. Şu an en azından komutları biliyorum ama tabi bir plan proje çizebilecek kadar hakim değilim ama en azından bir yerden başlamış oldum.

Program kullanım sorunlarında veriler istenilen formatta olmadığı için dönüştürmek, çizim programları ile verileri görsele dönüştürmek, uzun zaman harcayarak, deneyerek ve öğrenerek pafta hazırlamak öne çıkan sorunlardır. Bunların dışında birer öğrenci tarafından belirtilen program bilgisi olmayan arkadaşlarının görevini de üstlenmek, kullanılan program sürümlerinin her öğrencide aynı olmaması ve her öğrencinin aynı seviyede program bilgisi

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

olmaması nedenleriyle pafta birleştirirken, düzenlerken, sunarken zorlanması da sorun olarak belirtilmiştir. Program kullanımı ile ilgili bazı öğrencilerin ifadeleri şöyledir:

K44 (mekânsal yapı/sınırlar, koruma kuşakları), “Bir de elde edilen veriyi istenilen formatta alamadığımız düşünüyorum çünkü elde ettiğimiz veri altığımız JPEG olarak geldi Cad. programı üzerinden gelmedi ne AutoCad’ten çizebiliyoruz ne Netcad’ten. Zaten Netcad’imiz yok ama altına koyup üstüne çizmeye çalışıyoruz o şekilde olmuyor. Her arkadaş kullanamıyor. AutoCad’ten yapan var Photoshop’tan yapan var powerpoint’ten bile yapan var. Program konusunda çizim programları konusunda becerikli olamama rağmen bende zorlandım”; K46 (ekonomik yapı/yatırımlar), “Kritik için png formatına dönüştürdüğümüz dosyayı kritikten sonra tekrar Photoshop, AutoCad vb programlara aktarıp kritiğe göre düzenleyip tekrardan png ya da başka bir formata dönüştürdüğümüzde pixel düşüklüğü ve okunmama sorunu oluyordu. Gerekli çizim programlarının herkeste olmaması veya hakim olunamaması yüzünden çok fazla zorluk çektiğimizi yürekten ve samimi bir şekilde ifade etmek isterim.

Dört öğrenci ise program bilgisine sahip olmaları nedeniyle bu süreçte herhangi bir zorluk yaşamadığını belirtmiştir. K43 (sosyal yapı/sağlık tesisi verileri)’ün bu konudaki ifadesi şöyledir: “Çizim programları konusunda zorluk çekmedim. Paftayı coreldraw, illustrator, photoshop gibi programlara hakim olduğum için bir sıkıntı olmadı. Excel dosyaları ve png dosyalarını buldum ve aldım grafik programlarında png dosyasının yazıya dönüştürebildiğim için bir zorluk çekmedim”.

3.3.2. Plan/Proje üretimi sürecindeki zorluklar

Görüşmeler sırasında öğrencilere plan/proje üretimi ve uygulama sürecinde yaşadıkları/karşılaştıkları zorlukların neler olduğuna ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin cevapları dikkate alınarak oluşturulan kodlar Tablo 8’de verilmiştir. Plan/proje üretimi sürecindeki zorluklar bilgisayar kapasitesi ve kullanım sorunu, kritik alma sorunu, çizim programları kullanım sorunu ve sağlık sorunları olmak üzere 4 kategori altında sınıflandırılmıştır.

Bilgisayar kapasitesi ve kullanım sorunları arasında bilgisayarın çizim programlarını kaldırmaması nedeniyle sürekli donmalar yaşanması, projelerin silinmesi ve sürekli sil baştan yapılmak zorunda kalınması, yapılan işlemlerin çok uzun sürmesi, proje çizimi sırasında günlerce/saatlerce açık kalan bilgisayarın sürekli bozulması, plan çiziminde öğrencilerin birbirlerinin bilgisayarlarına bağlanınca programın çökmesi ve bilgisayarın kapasitesine uygun proje üretmeye çalışmanın verimi düşürmesi sorunları yer almaktadır. Bununla ilgili olarak bazı öğrencilerin ifadeleri şöyledir:

K35 (mekânsal yapı/ sınırlar): Yaptığımız projenin AutoCad formatında tüm sınıfın yaptıklarını çakıştırdığımız zaman bilgisayarında donmalar yaptığım projenin silinmesi bilgisayarın kapanması gibi sorunları sürekli yaşadım. Özellikle 25.000 ve 5000 arazi kullanımı çıkartırken en az 5 kere yeniden başladık. 2. Dönem proje boyunca tüm sıkıntılarım yaşadığım bütün sorunlar bilgisayar ve programlar üzerinedir başka herhangi bir sorun yaşamadım”; K16 (sosyal yapı/devam eden yatırımlar): Bu dönemde en zorlandığım şeylerden birisi de bilgisayarımın olan sorunlarımdır. Bilgisayarım tam bir hafta boyunca açık kalmak zorunda olduğu dönemler ve günlük sadece 4 saat kapalı kalarak 2-3 ay boyunca geçirmek zorunda kaldı bu süreç boyunca iki kere bozulup ikisinde de tekrar yaptırmak zorunda kaldım.

Proje sürecim, bilgisayarlarımızı her ne kadar yaparsak yapalım artık çizim yaparken en ufak bir boyama taraması bile 1 saniyelik işi artık 20 dakika beklemek zorunda kalıyoruz.; K10 (sosyal yapı/eğitim): Bilgisayar programlarını bilmiyordum YouTube'dan izleyerek yapmaya çalıştım bu da beni psikolojik olarak çok yordu. Bilgisayarım eski olduğu için çoğu programı kaldırmıyor, donuyor hatta birkaç kez yaptığım çalışmalar silindi ve tekrar yapmak zorunda kaldım. Bu da çok zamanımı aldı. Yaptığımız analizleri sınıf arkadaşlarımızla birleştirirken çok zorlandık. Programlar hata verdi ve büyük alan olduğu için birleştirilmesinde sıkıntılar yaşadık. Proje dersi çok zaman aldığı için diğer teknik derslere giremedim; K17 (sosyal yapı/eğitim): Plan çizimine geçtiğimiz zaman bu kez de birbirimizin bilgisayarlarına bağlandığımız programlar çöktü. Birkaç gün Meet'ten ekran paylaşımını birbirimizi yönlendirerek yapmak zorunda kaldık ve bu şekilde hiç ilerleyemedik. Sonra tek tek pc bağlantısı kurabileceğimiz tüm programları indirip bilgisayarımıza denedik en son biri oldu. Çok özelliği olmasa da bizi idare edebiliyor.

Tablo 8

Plan/Proje Üretimi Uygulama Sürecindeki Zorluklara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategori / Frekans	Kodlar /Frekans	Katılımcılar
Bilgisayar Kapasitesi ve Kullanım Sorunu (57)	Bilgisayarın çizim programlarını kaldırmaması nedeniyle projelerin sürekli silinmesi ve sil baştan yapmak zorunda kalmak (21)	K1, K3, K5, K8, K10, K14, K17, K18, K21, K24, K27, K33, K35, K38, K39, K40, K42, K44, K45, K47, K48
	Bilgisayarın çizim programlarını kaldırmaması nedeniyle proje üretiminde sürekli donması (14)	K4, K16, K10, K11, K13, K22, K25, K27, K30, K33, K37, K39, K42, K46
	Bilgisayarın kapasitesinin çizim programlarını kaldırmaması nedeniyle yapılan işlemlerin çok uzun sürmesi (7)	K9, K10, K15, K20, K29, K33, K41
	Bilgisayarın proje çizimi sırasında günlerce/saatlerce açık kalması nedeniyle sürekli bozulması (7)	K2, K16, K23, K26, K31, K40, K41
	Plan çiziminde birbirimizin bilgisayarına bağlanınca programın çökmesi (7)	K6, K7, K10, K17, K24, K35, K41
Kritik Alma Sorunu (23)	Ders işleyişine göre yapılacak paftanın nasıl yapılmasından çok mevcut bilgisayar ile neler yapabilirim fikrine odaklanılmasının çalışma verimini düşürmesi (1)	K47
	İnternet ortamında alınan kritiklerin birebir (yüz yüze) alınan kritikler kadar verimli olmaması (16)	K1, K5, K7, K11, K13, K14, K20, K21, K23, K25, K28, K36, K37, K39, K43, K44
Çizim Programları Kullanım Sorunu (7)	Eskiz üzerinden değil de çizim programları üzerinden alınan kritiklerin hataları görmeyi zorlaştırması (7)	K3, K7, K11, K18, K27, K33, K48
	Çizim programlarına hakim olamamak (3)	K5, K14, K23
Sağlık Sorunları (7)	Sınıfta program bilen ile bilmeyen arasında büyük seviye farklarının oluşması (4)	K1, K10, K38, K46
	Uzun süre bilgisayar başında hareketsiz kalmanın mevcut hastalıkları tetiklemesi	K1, K4, K12, K15, K19, K36, K48 (7)
	Uzun süre bilgisayar başında kalmanın göz yanmasına, göz, kas, bel, bacak ağrılarının neden olması	

Kritik alma sorunları arasında internet/program üzerinden alınan kritiklerin yüz yüze ve eskiz üzerinden alınan kritikler kadar verimli olmaması, hataların net görülememesi sorunları yer almaktadır. Konu ile ilgili olarak bazı öğrencilerin ifadeleri şöyledir:

K37 (ekonomik yapı/madenler): Proje üretiminde ise yollar da çok sorun yaşadık aslında pandemi dönemi olmasa yüz yüze eğitim olsa bilgisayar ortamı yerine eskiz çalışması yapılsaydı daha kolay ilerleyebilirdik. Aynı şekilde adalama yaparken de eskiz çalışmasının

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

üstünde bir kez görsek daha net örnekler görebilseydik çok daha hızlı ilerlemiş çok daha iyi anlamış olurduk. Daha verimli geçirebilirdik. K23 (mekânsal yapı/madenler): Çizim konusunda sıkıntı çektiğim konular oldu. Öyle durumlarda grup arkadaşlarımdan yardım alarak tüm analizlerimi eksiksiz bir şekilde yapmaya özen gösterdim. Yaptığımız tüm projelerden her hafta kritik aldık. Fakat internet ortamında aldığımız kritikler birebir aldığımız kritikler kadar verimli olmuyordu. Tek avantajı vardı ki sistemde bulunan ders kayıtlarından aldığımız tüm kritikleri tekrardan dinleme imkânımız oluyordu. K3 (mekânsal yapı/ toprak kabiliyeti-eğim-sanayi-su kaynakları): Proje üretme sürecinde yaşadığım zorluklardan birisi eskiz üzerinde değil de programdan proje yapıyor olmam. Eskiz üzerinde hatalarımı görerek çalışmak daha sağlıklı çalışmama sebep oluyordu. Online eğitimde derse devamlılığım dikkat ederek çok çok önemli bir şey olmadığı sürece her hafta kritik alarak doğru bir şekilde ilerlemeye çalışıyorum. Program bilgisi eksikliğim nedeniyle el çizimiyle harcadığım zamanın 2 katı kadarını harcamam gerekiyor.

Çizim programları kullanımında programlara hâkim olamamak ve program bilgisi olan öğrencilerle olmayan öğrenciler arasında seviye farklılıklarının oluşması sorunlar olarak belirlenmiştir. Bu konuda K1 (mekânsal yapı/su kaynakları)'in ifadeleri şöyledir:

Sınıfta program bilenle bilmeyen arasında çok büyük seviye farkları oluşmak zorunda kaldı. Benim iki günümü ayırarak tek tek boyadığım ödevi arkadaşlarımız kısa yollarını bilerek iki saatte halletmişler. Bu da beni maalesef çok fazla yordu ve hala da yormaya devam ediyor. Elimden gelen her şeyin fazlasını yapmaya çalışıyorum ama program eksikliğim ve iletişim problemim olduğu için ne ödevi yeteri kadar yansıtabiliyorum ne de kafamdaki ödevi çizime geçirebiliyorum. Haftanın her gün her saati zaten ödev yapıyoruz ve ben neredeyse haftanın üç günü yapamayacağımı galiba kalacağımı söylüyorum.

Uzun süreli bilgisayar başında kalmanın neden olduğu sağlık sorunları kapsamında mevcut hastalıkların tetiklenmesi, göz yanması ve göz ağrısının yanı sıra baş, kas, bacak, bel ağrıları yaşanması yer almaktadır. Bu konuyla ilişkili olarak K4 (ekonomik yapı/ kişi başına gelir düzeyi)'ün ifadesi şöyledir:

Günün yarısından fazlasını bilgisayar başında geçirdiğimden dolayı fiziksel birçok ağrı yaşamaya başladım. Kas ağrıları, bel ağrıları, bacak ağrıları, gözlerimde yanmalar gibi yaşadığım bu durumlar çalışma kalitemi oldukça düşürüyordu. Ayrıca stresten, yorgunluktan ve uykusuzluktan dolayı bende kaygı bozukluğu rahatsızlığı başladı. Bunun için bir psikiyatristten destek aldım ve birkaç ay ilaç kullandım. Kullanmış olduğum ilaçlardan sonra da algılama, odaklanma sorunu yaşadım bir süre.

4. Tartışma

Pandemi döneminde online eğitime geçilmesiyle eşi benzeri olmayan bir deneyim yaşanmış, bu süreçten belki de en fazla etkilenen atölye tabanlı uygulama eğitimi veren tasarım ve sanat fakülteleri ile tasarım eğitimi bulunan bölümler olmuştur. Bunlar arasında Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama, İç Mimarlık, Resim-İş Öğretmenliği, Güzel Sanatlar Fakültesi Bölümleri, Görsel Sanatlar gibi bölümler ilk akla gelenlerdir. Yüz yüze atölyelerin yerine çevrimiçi atölye ortamında gerçekleşen eğitim değişikliği hem akademisyenleri, hem öğrencileri hem de uygulama derslerinin işleniş biçimi ve süreçlerini etkilemiştir.

Atölye eğitiminin pandemi döneminde online işlenmesine yönelik sorgulamaların akademik yazında eğitmen ve öğrenci görüşleri ayrımında ele alındığı, bu çalışmaların da genel

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

olarak eğitim sistemi uygulamasına ve eğitim şeklinin değişimine odaklandığı görülmektedir. Bu araştırma ise, Şehir ve Bölge Planlamada atölye ortamında yürütülen proje dersinin üst ölçekli ve alt ölçekli proje üretim aşamasında gerçekleştirilen tüm süreçlerin (planlamanın temeli olan proje üretimine yönelik veri toplama, analiz, uygulama) online olarak uygulanmasında yaşanan zorlukları öğrenci deneyimlemeleri üzerinden ele alması bakımından farklılık göstermektedir. Dolayısıyla elde edilen bulgular ve sonuçlar da, çalışılan ölçeklere ve proje üretim süreci aşamalarına bağlı olarak farklılaşmaktadır.

Bununla birlikte, atölye eğitiminin online işlenmesinde farklı bölümlerin deneyimlemelerini ele alan bilimsel çalışmalarda, bu çalışmanın bulgularıyla da örtüşen bir takım ortak zorlukların yaşandığı görülmektedir. Bunlar dijital teknolojilerin/teknik altyapının kullanımındaki aksaklıklar, eğitici ile atölye ortamında yüz yüze yürütülen dersler kadar rahat iletişim kuramama, verimli olamama, öğrencilerin kendini ifade edememesi, ders süreçlerinin zor geçmesidir (Dinç, 2021; Ünlüer vd., 2021; Buyurgan ve Demirel, 2022; Kahraman, 2020; Elmalı Atılğan, 2021; Keskin Urmak, 2021; Olgun, 2022; Grover ve Wright, 2022; Alburgawi ve Al-Gamdi, 2021; Al Maani vd., 2021).

Özellikle tasarıma dayalı derslerde öğrencilerin atölye ortamında aldıkları yüz yüze tavsiyelerin/kritiklerin dijital ortamda verilmeye çalışılması ekran donmaları, çizim programlarında üretilen projelerin jpeg, pdf dönüşümlü dosyalar üzerinden gösterilmesi, kritiklerde sürekliliğin sağlanamaması, öğrencilerin yüklediği tasarım ödevlerine eğitmenin sözlü müdahale yapabilmesi, işaretleme ve çizimle müdahalenin sınırlı kalması, kritiklerin verimsiz olması gibi bir takım zorlukları ortaya çıkarmıştır (Ünlüer vd., 2021; Buyurgan ve Demirel, 2022).

Bu süreçte ortaya çıkan olumlu bir gelişme çizime dayalı atölyelerde kullanılan çizim programlarının öğrenciler tarafından öğrenilmesi ve/veya teknik bilginin geliştirilmesidir (Iranmanesh ve Onur, 2021; Izadpanah vd. 2022). Dijital ara yüzlerin önemi ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte bu araçlara erişimin sorunlu olması, erişimdeki ve kullanım düzeyindeki eşitsizlikler yaşanan en büyük olumsuzluklardan biridir (Seçer Kariptaş vd., 2022). Tercih edilen CAD programlarındaki kullanım sorunları öğrencilerin ifade biçim ve teknikleri ile düzeylerini etkilemiştir (Keskin Urmak, 2021).

Online dönemde teknik gezi yapılamadığından seçilen örneklem alan üzerinde inceleme ve proje üretimine dayalı mimarlık stüdyo eğitiminde bu alanda/ilgili yerleşmede yaşayan öğrencilerin çektikleri fotoğrafların analiz aşamasında kullanılması (Kazaz ve İbiş, 2022), şehircilik atölyesinin çoklu veri analizi yöntemi için yeterli değildir. Atölye eğitiminde kullanılan malzeme/materyallerin erişebilirliği bu derslerin yürütülme sürecini doğrudan etkilemektedir. Kolaj tekniği ile evdeki malzemeler ile yürütülen görsel sanatlar eğitimi (Demirci Şenkal ve Bingöl, 2021), maket malzemelerinin temin edilebilirliği ve erişebilirliğine bağlı temel tasarım eğitimi (Kahraman, 2020), öğretim üyelerinin tedariki kolay alternatif malzemelere yönelik ödevler verdiği atölye eğitimleri (Elmalı Atılğan, 2021) daha başarılı şekilde gerçekleştirilmiştir. Ancak Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nün temel dersi olan ve proje üretimi esasına dayalı atölye dersinin ana malzemesi veridir. Seçilen örneklem yerleşmede üst ölçekli planlama için kurumsal düzeyde verilerin, alt ölçekli planlama için alan/arazi tabanlı verilerin toplanması proje üretiminin ilk aşaması ve atölye eğitiminin

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

omurgasını oluşturan süreçtir. Şehircilik Atölyesi eğitimindeki yöntem ve tekniklerin diğer uygulamalı atölye eğitimlerinden farklı olması, online eğitimde bu atölyede diğer uygulama/atölye dersleri ile ayrılan ve kendine özgü farklılaşan zorlukların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Tespit edilen bu zorluklar ve bunlar karşısında ortaya koyulan çözüm önerileri, sonuç ve öneriler bölümünde sunulmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Öğrencilerin atölye işleyişine ve bir proje/plan üretim sürecinin aşamalarına uygun olarak teknik geziye gitmeden ve yerinde kenti irdelemeden uzaktan gerçekleştirdikleri atölye/stüdyo çalışması 3 ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar veri toplama süreci, analiz-veri dokümantasyonu süreci ve plan/proje üretme sürecidir. Veri toplama sürecinde üst ölçekli planlama çalışması için kurumsal tabanlı veri toplama ve alt ölçekli proje çalışması için arazi/alan mekânsal ölçeğinde veri toplama süreçlerinde kullanılan yöntemler ve bu süreçte yaşanan zorluklar farklılık göstermektedir. Bununla birlikte verilerin işleme sürecinde ve plan/proje üretimi sürecinde karşılaşılan zorluklar paralellik göstermektedir. Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik çözüm önerileri bu ayrımla sunulmaktadır.

Kurumsal Veri Toplama Süreci Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri

Kurumsal veri toplanmasında kullanılan yöntemler arasında; konuları ile ilgili kurumları/yetkilileri telefon yoluyla arama, resmi kurumların internet sitelerini tarama, kurumlara/yetkililere mail atma, internet ortamında tarama yapma, mesaj yollama, yazılı belge temini için dilekçe yazma yer almaktadır. Öğrencilerin kendi konuları ile ilgili tüm veriyi eksiksiz bir şekilde toplamak için bu yöntemlerin birkaçını birlikte kullandıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte, seçilen örneklem kentte tanıdığı olan bazı öğrencilerin bu durumu veri toplama açısından bir avantaja çevirdikleri de görülmektedir. Az sayıda öğrenci ise, veri toplama aracı olarak meslekleriyle ilgili kentte yer alan üniversitedeki bölüm öğretim elemanlarından, piyasadaki serbest planlama bürolarından ve Plancılar Odası'ndan yardım almayı tercih etmiştir.

Erişim sorunları kurumlardan veri toplamada karşılaşılan en büyük zorluktur. Bunu sırasıyla ciddiye alınmama, esnek çalışma saatlerinin etkisi, veri niteliği ile ilgili sorunlar, iletişim sorunları ve maliyet sorunu izlemektedir.

Üst ölçekli planlamaya yönelik kurumsal tabanlı veri toplama sürecinde özellikle internet sitelerindeki verilerin eski olması, eksik olması, güncel olmaması, verilerin site içerisinde kolayca bulunamaması, ilçe düzeyinde verilere ulaşamaması veri niteliği ile temel sorunlar olarak belirlenmiştir. Türkiye'deki resmi kurumların verilerini periyodik olarak güncellemeleri, internet sitelerinin kullanım kolaylığını arttırmaları ve kendi alanlarındaki verileri daha kapsamlı olarak erişime sunmaları, ilçe ve belde düzeyindeki resmi kurumlarında kendilerine ait verileri internet siteleri aracılığıyla erişime açmaları ve daha fazla dijitalleşmeleri gerekmektedir.

Bazı kurumlardan elde edilmek istenilen verilerin maliyetinin öğrenciler için yüksek olması sorunu, bu kurumların öğrencilere indirimli ya da ücretsiz erişim sağlama olanakları oluşturularak veya maliyet indirimi düzeyi artırılarak giderilebilir.

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

Üst ölçekli planlamaya yönelik kurumsal tabanlı veri toplama sürecinde öğrencilerin kendilerini mail, telefon gibi çeşitli iletişim kanallarında ifade etmekte zorlandıkları ve kurumlara bu kanallarla ulaştıklarında ne istediklerini rahatça ifade edemedikleri belirlenmiştir. Eğitim sisteminde alan terminolojisinin etkinliğinin artırılması, ayrıca uygulama derslerinde öğrencilerin sözlü ifade tekniklerine daha fazla ağırlık verilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade edebilmeleri ve karşısındaki insanla daha yüksek düzeyde iletişim kurabilmelerine yönelik derslerin (etkili iletişim becerileri dersi, diksiyon gibi) varlığı ve ders içi uygulamaların etkinliği alan terminolojisiyle de ilişkilendirilerek artırılmalıdır.

Tespit edilen bir başka sorun da iletişim kurulan kamu personelinin öğrencileri ciddiye almamasıdır. Daha üst düzeyde vizyonel bakış açısıyla konunun ele alınması, özellikle öğrenci çalışmalarında eğitimin öneminin vurgulanarak öğrencilere gereken kolaylığın sağlanması üzerine kurumsal bakış açısında değişiklik yapılarak, personelin bu konuda yönlendirilmesi konusu üzerine tartışılmalıdır.

Kurumsal düzeyde verilerin dijital ortama ve internet ortamına taşınması, covid-19 gibi benzer salgınlarla deneyimlenen esnek çalışma saati uygulamasının kurumların çalışma sistemi, performansı, erişimi kapsamında ortaya çıkan olası eksikliklerini ortadan kaldıracaktır.

Alan Analizi Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri

Alan/arazi üzerinden mekânsal ölçekli veri toplanmasında kullanılan yöntemler arasında Google Uygulamaları (Uydu Haritaları, Maps, Earth, Street View), Kent Bilgi Sistemi ve E-devlet Uygulamalarının (tapu-parcel sorgulama, Tad Portal) kullanılması yer almaktadır. Öğrenciler tüm bu uygulamaları birlikte kullanarak alt ölçekte kendilerine paylaştırılan alanda bina bazında analiz çalışmaları gerçekleştirmişlerdir. Sadece Tarım ve Orman Bakanlığı'nın bir uygulaması olan ve özel üyelik şartı ve koşulları bulunan Tad Portal'a üye bir öğrenci bundan yararlanmıştır.

Alan analizinde veri toplama aracı olarak kullanılan programların sağladıkları verilerin güncel olmaması ve tutarsız olması karşılaşılan en büyük zorluktur. Bunu sırasıyla bazı mekânlara (görsel) erişim sağlayamama, alana gitmeden çalışmanın zor olması, dijital ve teknik sorunlar izlemektedir.

Öğrencilerin mekânsal analizlerinde kullandıkları Uydu Haritaları, Maps, Earth, Street View, Kent Bilgi Sistemi ve E-devlet Uygulamaları (tapu-parcel sorgulama, Tad Portal) gibi farklı (dijital ve teknik) uygulamaların verilerinin periyodik aralıklarla güncellenmesi gerekmektedir. En azından yıl bazında eş zamanlı güncellemeler farklı dijital bilgi kaynaklarının verilerini birbirleriyle tutarlı hale getirecektir. Böylece güncel ve sağlıklı veri elde edebilme koşulları sağlanmış olacaktır. Henüz tüm kentlerin, illerin, ilçelerin kent bilgi sistemleri yoktur. Artık günümüz yaşam koşulları ve ihtiyaçları doğrultusunda tüm belediyelerin Kent Bilgi Sistemine sahip olması kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir. Her kademedeki tüm belediyelerde Kent Bilgi Sistemleri hayata geçirilmelidir. Bu sistem aynı zamanda verilerin sürekli güncellenmesini de beraberinde getirecektir. Ayrıca bu uygulamalarla askeri bölgeler ve girilmesi yasak ve önemli bölgeler haricinde tüm alanlara/dokulara erişim sağlanabilir hale getirilmelidir. Bu konu da verilerin güncelliği ile yakından ilişkilidir.

Veri İşlenmesi Sürecindeki Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri

Çizim/bilgisayar programları bilmeme verilerin işlenmesi sürecindeki en büyük zorluktur. Bunu sırasıyla program kullanım sorunları, bilgisayar/laptop sorunu izlemektedir. Program bilgisine sahip olan %8,2'lik kesim bu süreçte herhangi bir sorun yaşamamıştır. 1 öğrencinin ise bilgisayarı yoktur. Verilerin işlenmesinde karşılaşılan tüm sorunlar dijital ve teknik tabanlıdır.

3.sınıfa gelen öğrencilerde AutoCad, Excell, Photoshop, NetCad gibi çizim programlarının bilinmemesi ya da bilgi düzeyinin düşük olması bu konunun eğitim sistemi içerisinde değerlendirilmesini gerektirmektedir. Şehircilik eğitiminin alt sınıflarında özellikle bu programların eğitimine yönelik dersler konulmalı, varsa sayısı ve uygulama düzeyi artırılmalı, bu programların uygulanmasına yönelik proje derslerinin içerikleri revize edilmelidir. Şehir ve Bölge Planlama eğitiminde birinci sınıftan itibaren AutoCad, Excell, Photoshop, NetCad gibi uygulamaların eğitimleri verilmeli, stüdyo/atölye derslerinin bu programlarla desteklenmesi veya ilişkilendirilmesi sağlanmalıdır. Dijital ve teknik uygulamalar ve donanım eğitim sisteminin en önemli parçası haline getirilmelidir. Eğitim global çağın teknolojik gereksinimleriyle tutarlı, yenilikçi ve güncel olmalıdır.

Plan/Proje Üretimi Sürecindeki Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri

Bilgisayar kapasitesi ve kullanım sorunu plan/proje üretimi sürecinde karşılaşılan en büyük zorluktur. Bunu sırasıyla kritik alma sorunu, çizim programlarını kullanım sorunu ve sağlık sorunları (uzun süreli bilgisayar kullanımına bağlı) izlemektedir.

Proje üretiminde bilgisayarın çizim programlarını kaldırmaması nedeniyle sürekli donması, projelerin sürekli silinmesi ve sil baştan yapılmak zorunda kalınması, yapılan işlemlerin çok uzun sürmesi doğrudan bilgisayarın teknik donanımı ile ilişkilidir. İşlemcisi i7'nin altında olan bilgisayarlar ağır çizim programlarını kaldıramamakta ya da kaldırmada zorlanmaktadır. Dolayısıyla Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde eğitim almak isteyen öğrencilerin günün teknik olanaklarına uygun işlemcisi olan bir bilgisayar edinmesi gerekmektedir. Şu an için i7 işlemci yeterlidir. Ancak gelecek yıllarda gelişen teknoloji ile paralel olarak teknik donanım özellikleri daha yüksek bilgisayarları tercih etmek gerekecektir. Günümüzde özellikle pandeminin etkisiyle online eğitim sistemine yüklenilmesi herkesin bilgisayar, laptop, tablet almak veya sahip olmak zorunda kalması bu cihazların fiyatlarını yükseltmiştir. Dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik koşullara bağlı olarak bu cihazların fiyatları da her gün daha fazla artış göstermektedir. Hem bölümün çizim programlarına yönelik eğitimiyle tutarlı teknik donanımlı bilgisayar temini hem de daha hesaplı/ucuz olarak temini için belki üniversiteler, fakülteler yada bölümler belirli şirketlerle anlaşma yaparak ödeme planlı, kampanyalı bilgisayar edinme seçenekleri sağlayabilir. Bunun dışında üniversitelerin bilgisayar laboratuvarlarındaki bilgisayarlarında en az i7 işlemci kapasitesine sahip olması, AutoCad, Excell, Photoshop, NetCad gibi programların lisanslı olarak temin edilerek öğrencilere ve eğitimcilere hizmet olarak sunulması gereklidir. Eğitimcilerin dijital ortamda öğrenci projelerine kritik verebilmesine olanak sağlayan uyumlu bilgisayarlar, dijital çizim kalemleri, ekran kullanım özellikleri gibi teknik imkanların da sağlanması gereklidir. Varsa mevcut olanaklar (stüdyo/atölye/sınıf ve laboratuvar, online ders programları) teknolojik ihtiyaç analizleri yapılarak revize edilmelidir. Eğitim olanakları hem öğretmenler hem de

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

öğrenciler açısından güncel ve ihtiyaçların karşılanmasına yönelik yeterli düzeyde teknik donanımlı hale getirilmelidir.

Extended Abstract

In the last few years, the concept of Covid-19 Pandemic has entered our lives and its effect has shown itself in every field. In this process, many disciplines have tended to develop strategies that force themselves to adapt to the pandemic. Education is among these disciplines. Although the change, innovation, adaptation studies, and strategies on education differ from department to department, perhaps applied disciplines have been one of the most affected areas in this sense. It can be said that the degree of difficulty in adapting the applications to the process, especially in the departments where design and planning education is given, is at a very high level depending on many factors.

In this research, the changes in the data collection, analysis, and project production processes related to the selected sample city, which is the basis for upper-scale and lower-scale planning studies, are discussed in the context of the problems and difficulties under the influence of the pandemic within the scope of the Urban Planning Studio V and Urban Planning Studio VI courses.

The qualitative research method was used to examine the subject in depth. The study group was the 3rd year students of Uşak University, Faculty of Architecture and Design, Department of Urban and Regional Planning. There were 49 students in total who had the experience of working remotely and online in the city of Isparta in the 2020-2021 Academic Year Term in two different studios. The contents of the studios were as follows:

Urban Planning Studio V (Upper scale planning study): The data collection, analysis, implementation/plan-project production process carried out in the fall term within the scope of Isparta Province as a whole. The study scales were 1/100.000 and 1/25.000. This study was carried out through the institutional-based data collection process at the regional-local level in the social-economic-spatial context. Data were collected online due to the lack of on-site technical trip.

Urban Planning Studio VI (Sub-scale planning study): The data collection, analysis, implementation/plan-project production process carried out in the spring term within the scope of Isparta City Center. The working scales were 1/5000 and 1/1000. This study is carried out directly from the area at the spatial level through the data collection process specific to the neighborhood/street/ building. Data were collected online due to the lack of on-site technical trip.

A semi-structured interview, which was originally prepared, was used as a data collection tool. The interview form prepared by the researcher was rearranged by taking the opinion of two academicians from the Departments of Educational Sciences and Sociology. The functionality and intelligibility of the questions were also tested by conducting a pilot interview with 2 students from the 4th grade of the same department. In this direction, arrangements were made, and the form was given its final shape. Content analysis was used in the analysis of the data. The data were coded into 22 different categories grouped under 4 themes.

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

According to research findings, in the data collection processes, the methods used and the difficulties experienced differ within the scope of upper and lower-scale planning. However, the difficulties encountered in the processing of the data and the production of the plan/project show parallelism.

Calling the authorities by phone, sending e-mails, browsing official websites, sending messages, writing petitions are the methods used for corporate data collection. It was determined that the students used several of these methods together in order to collect all the data related to their subject completely. However, it is seen that some of the students who are familiar in the selected sample city turn this situation into an advantage in terms of data collection.

Among the methods used to collect spatial-scale data over the area/land are the use of Google Applications (Satellite Maps, Maps, Earth, Street View), Urban Information System, and E-government Applications (deed-parcel inquiry, Tad Portal). By using all these applications together, the students carried out analysis studies on the basis of building in the area allocated to them at the lower scale.

Access problems are the biggest difficulty in collecting data from institutions. This is followed by not being taken seriously, the effect of flexible working hours, problems with data quality, communication and cost problems.

The biggest difficulty encountered is that the data provided by the programs used as data collection tools in field analysis are out of date and inconsistent. This is followed by the inability to access some places (visual), the difficulty of working without going to the area, and digital/technical problems.

Not knowing drawing/computer programs is the biggest difficulty in the process of data processing. This is followed by program usage problems and computer/laptop problems. 8.2% of those who had knowledge of the program did not experience any problems in this process. One student does not have a computer. All the problems encountered in the processing of data are digital and technically based.

The problem of computer capacity and usage is the biggest challenge encountered in the plan/project production process. This is followed by the problem of getting critical, the problem of using drawing programs, and health problems (due to long-term computer use).

In the institutional-based data collection process for high-scale planning, the main problems were determined as the data quality, especially the old data on the internet sites, incomplete data, not up-to-date, not being able to find the data easily in the site, and inaccessibility to the data at the district level. Official institutions in the country should update their data periodically. The ease of use of internet sites should be increased. Institutions should make data in their fields more accessible. Official institutions at district and town level should be provided with access to their own data through their websites. Institutions need to digitize further.

The data of different (digital and technical) applications such as Satellite Maps, Maps, Earth, Street View, Urban Information System, and E-government Applications (deed-parcel

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

inquiry, Tad Portal) that students use in their spatial analysis should be updated periodically. Simultaneous updates will make the data of different digital information sources consistent with each other. Urban Information Systems should be implemented in all municipalities at every level. Thus, the conditions for obtaining up-to-date and healthy data will be provided.

In Urban and Regional Planning education, applications such as Auto-Cad, Excell, Photoshop, NetCad should be trained starting to the first grade, and studio/workshop courses should be supported or associated with these programs. Digital and technical applications and hardware should be made the most important part of the education system. Education should be consistent with the technological requirements of the global age, innovative and up-to-date.

In the production of the project, the computer freezes due to not removing the drawing programs, the projects are constantly deleted and have to be made from scratch, and the processes take too long are directly related to the technical hardware of the computer. Computers with processors below i7 cannot handle or have difficulty with heavy drawing programs. Therefore, students who want to study in the Department of Urban and Regional Planning should acquire a computer with a processor suitable for the technical possibilities of the day. Universities must have at least i7 processor capacity in their computers in computer laboratories. Programs such as Auto-Cad, Excel, Photoshop, NetCad must be licensed and offered to students and educators as a service. It is also necessary to provide technical facilities such as digital drawing pens, screen usage features that allow educators to critically evaluate student projects in the digital platform. Training opportunities should be made up-to-date and with sufficient technical equipment to meet the needs of both students and academicians.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti hâlinde Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp tüm sorumluluk çalışmanın yazarına aittir. Bu araştırmanın etik kurul onayı Uşak Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 04.08.2021 tarih ve 2021-04 sayılı kararı ile alınmıştır.

Ethical Approval: The authors declare that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the case of a contrary situation, Artvin Coruh University International Journal of Social Sciences has no responsibility, and all responsibility belongs to the study's author. The ethics committee approval of this research was obtained with the decision of Uşak University Science and Engineering Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee dated 04.08.2021 and numbered 2021-04.

Kaynakça

- Al Maani D., Alnusairat, S., & Al-Jokhadar, A. (2021). Transforming learning for architecture: online design studio as the new norm for crises adaptation under COVID-19. *Open House International*, 46(3), 348-358.
- Alburgawi, S.A., & Al-Gamdi, M. A. (2021). Impact of COVID-19 pandemic on architecture design studio pedagogy in saudi arabia. *Open House International*, 47(4), 594-604.
- Buyurgan, S. ve Demirel, İ.N. (2022). Uzaktan eğitim öğretim sürecinde uygulamalı sanat derslerine yönelik akademisyen görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 585-620.
- Charters, M., & Murphy, C. (2021). Taking art school online in response to covid 19: from rapid response to realising potential. *iJADE* 40(4), 723-735. DOI: 10.1111/jade.12384
- Demirci Şenkal, A. ve Bingöl, M. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kolaj Tekniği ile Yeni İfade Biçimleri. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(44), 1475-1485.
- Dinç, N. D. (2021). Covid-19 salgını dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde sanat atölye derslerinin yürütülmesine ilişkin öğrenci görüşleri. *Journal of History School*, 51, 1269-1295.
- Elmalı Atılğan, Ş. (2021). *Uzaktan eğitim sürecinde atölye derslerine ilişkin akademisyen ve görsel sanatlar*

Atf / Citation: Onsekiz, D. (2023). Covid-19 pandemisi'nin etkisinde şehir planlama atölyesi deneyimi: veri toplama, analiz, uygulama süreçlerinde yaşanan zorluklar. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-28. DOI: 10.22466/acusbd.1195900

öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Grover, R., & Wright, A. (2022). Shutting the studio: the impact of the Covid-19 pandemic on architectural education in the United Kingdom. *International Journal of Technology and Design Education*, 1-25. <https://doi.org/10.1007/s10798-022-09765-y>.

Hildebrandt, M. (2021). Creativity and resilience in art students during covid-19, *Art Education*, 74(1), 17-18. <https://doi.org/10.1080/00043125.2020.1825597>

Iranmanesh, A., & Onur, Z. (2021). Mandatory virtual design studio for all: exploring the transformations of architectural education amidst the global pandemic. *iJADE* 40.1, 251-267. <https://doi.org/10.1111/jade.12350>

Izadpanah, S., Şekerci, Y. ve Özkul, P. (2022). Evaluating the shift from physical to virtual design studios during the COVID-19 Pandemic: exploring the second years' digital design development. *Turkish Studies*, 17(1), 41-60. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.53896>

Kahraman, M.E. (2020). COVID-19 Salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: temel tasarım dersi örneği. *Medeniyet Sanat - İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 6(1), 44-56, 2587-1684.

Kazaz, E. ve İbiş, B. D. (2022). Architectural studio experience in historical urban texture during the covid-19 pandemic process; atatürk university architectural project studio v11, *Kent Akademisi Dergisi*, 15(2), 38-50. <https://doi.org/10.35674/kent.996683>

Keskin Urmak, S. N. (2021). *Mimarlık eğitiminde uzaktan eğitim sürecinde bilgisayar destekli tasarım programlarının tasarım ve öğrenme sürecine katkısı üzerine bir araştırma: covid-19 pandemisi döneminde uzaktan mimarlık temel eğitimi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı.

Olgun, M. K. (2022). Pandemi döneminde dijital ortama taşınan yazı ve tipografi eğitiminin incelenmesi. *journal of Kocaeli University Faculty of Fine Arts*, 12, 47-62.

Ozorhon, G. ve Lekesiz, G., (2021). Re-considering the architectural design studio after pandemic: tools, Problems, Potentials, *Journal of Design Studio*, 3(1), 19-36.

Seçer Kariptaş, F., Eribol C., & Çıkırıkçı B. (2022). Uzaktan eğitimin iç mimarlık proje stüdyolarındaki üretimlere etkileri, *haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 5(1), 25-42.

Ünlüer, A.A., Cemelelioğlu, N., Yıldırım, Y., Öçal, B. ve Eden, A. (2021). Pandemi koşullarında Türkiye genelindeki üniversitelerin sanat, tasarım ve mimarlık bölümlerindeki uygulamalı dersler için çevrimiçi eğitimde yaşanan problemler ve gereksinimlere yönelik ihtiyaç analizi. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AKSOS)*, 10, 87-104.